

DIE OUDE
CAERTE

Der Stadt
MAESTRICHT,

Des Jaers 1283.

TOT MAESTRICHT,

Gedruckt by P. Boucher, Stads-Drucker, inden Jare 1682.

DE OUDER
CAERT

DE 21de
MAESTRICHT.
D. 1723.

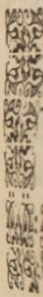

TOT MAESTRICHT.

Gedruckt by P. Boncher, Stadt-Drucker, inden Jahren 1723.

D

Doer
hand
de ge
Jonat
lyne
de:
van

DIE OUDE CAERTE DER
Stadt Maestricht, des Jaers
M. CC. LXXXIII.

WY Henrick van Loven,
 Heere van Herstal, ende Wouter
 Berthout, Heere van Mechelen,
 Ridder, Peter, Proost der Kercke
 van Bethune, ende Willem van
 Rotfelaer, Canoninck van Sinte
 Lambrechts Kercke van Ludick:

Doen te weten aen eenen yederen, dat alsoo menigher-
 hande twyffel, ende twist was, ende over veele tijds had-
 de geweest tusschen de Edele, ende Machtighe Luydens,
 Johan, byder gracien Godts, Bisschop van Ludick, ende
 syne Voorfaeten, Bisschoppen van Ludick, ter eenre zy-
 de: ende Johan, metter selver gracien Godts, Hertogh
 van Lothryck, ende van Brabant, ende sijne Voorfaeten,

ter andere zyde, over verscheyde Gerechtigheyden, Justicien, Heerschappyen, Gewoonten, ende Handelinghen, die een yegelyck, van haer, seyde te hebben, ende te moeten hebben binnen de Stadt van Tricht, ende dat die Stadt van Tricht aenbehoort. Ten lesten, met raedt van voorsichtighe Luydens, ende om 't goet van peys ende vrede, den Bisschop, voor-genoemt, voor hem, ende sijne Naecomelinghen, ende voor de gheseyde Kercke van Luyck: ende den Hertogh, voor-genoemt, voor hem, ende sijne Erven, ende Naecomelinghen, hebben, by gemeyn accoordt, gecosen, ende gestelt ons Vier, voorghe-noemt, voor haer, ende in haere plaetschen, om te onderfoecken, te verclaren, te verordonneren, ende vereffenen allen den twijfel, ende twist voorgeseyt. Ende hebben, die voorgenoemde Parthyen, getrouwelyck gelooft, ende verseeckert, dat sy vastelyck sullen houden, sonder oyt daer tegen te gaen, allen het ghene dat wy Vier, by onderlinge verdragh, sullen seggen, verclaeren, ordonneren ende accorderen, op allen den twiiffel, ende twist voorgheseyt. Ende wy, ten versoecke, ende bevel van onse lieve voornoemde Heeren, hebben dit werck aengenomen, ende gelooft getrouwelyck, op de trouwe van ons eyghen lijf, daer inne getrouwelyck voorts te gaen, soo wel voor d'eene, als d'andere Parthye. Ende, hier over, hebben wy geweest te Tricht alle Vier te saemen, ende hebben gehoort, ende neerstelyck verstaen de redenen

nen voor d'eene Parthye, ende d'andere, nopende den
strydt, ende twyfel voorgeseyt, ende de waerheyt onder-
socht, naer ons vermogen, ter goeder trouwen. Ende
hebben verclaert, gheordonneert, ende vereffent de voor-
seyde twyffelen, ende contentien, inder manieren, gelyck,
hier naer, beschreven.

I.

Eerst, ende voor al, tot peys, oirbaer,
leendrachticheyt, ende eeuwighe baet des Bisschops,
ende des Hertoghs voorgeseyt, ende van alle haere Nae-
comelinghen, ende van alle de ghene die zijn, ende fullen
wesen, ten allen tyde, voor het toecomende, gheseten en-
de wonende, onder yder een van haer, binnen de voor-
noemde Stadt van Tricht: Is gheordonneert, ende ghe-
accordeert, dat, noch om Oorlogh, noch om vyandt-
schappe die rijst, oft in 't toecomende mochte comen te
rijfen, tusschen het Bisdrom van Luyck, ende het Her-
toghdom van Brabant, die van Tricht haer niet en moe-
ten onderwinden, noch de eene, noch die andere Par-
thye, die helpen, oft beswaeren, maer moeten haer hou-
den in vrède; noch die Heeren en mogen haer niet hey-
schen, noch beschadigen, om deser oorsaecke wille.

Item,

6
II.

ITem, het is geordonneert, ende geëffent, dat, oft met den onderlinghen wille des Biffchops, ende des Hertoghs, ende om de gemeyne baet der Stadt van Tricht, men eene gemeyne Accyfe, tot Tricht, maecten op de Coopmanschappen, ende Waeren (dese Accyfe ismen schuldich te lichten, ende te leveren, alsoo wel door des Biffchops Luyden, als des Hertoghs Luyden, ende te rekenen, alsoo gemeenlyck met de eene, als met de andere) Noch den Biffchop, sonderlinghe, noch den Hertogh, sonderlinghe, en vermogen Accyfe, oft firmiteyt te maecten, den een, sonder den anderen, in geender manieren, het en zy metten ghemeynen wille van hun beyde te gader.

III.

ITEM, het is gheordonneert, ende gheëffent, dat, soo een, des Biffchops man, beriepe, te campe, eenen des Hertoghs man, den Schouteth, ende Schepenen des Biffchops souden den camp hueden, ende des Hertoghs Schepenen moeten sitten by des Biffchops Schepenen, om recht te doen over des Hertoghs man die

die beroepen soude zijn, oft, ⁷soo gevele, dat hy verwonnen
wierdt: Ende, in sulcker manieren, zijn schuldich den
Schouteth, ende die Schepenen des Hertoghs, den camp
te hueden, ende den Schouteth, ende Schepenen des Bis-
schops, by haer te sitten, als des Hertogen man beroepen
sal eenen des Bisschops man, om recht te doen over des
Bisschops man, oft quamp dat hy verwonnen wierd.

IV.

ITem, is geordonneert, ende geëffent,
dat den Bisschop heeft, over sijne Luyden tot Tricht,
alle Justicie, Hooghe, ende Leege: ende den Hertogh,
oock, over sijne Luyden, den eenen, soo verre, als den
anderen.

V.

ITem, is geordonneert, ende geëffent,
dat de Poorten, ende Sleutels vande Poorten, de Mui-
ren, de Vestinghen, die Putten, die Hoef-stallen, ende
die gemeyne wegen der Stadt van Tricht, moeten oock
zijn alsoo verre aen des Bisschops Luyden, als aen des
Hertoghs Luyden: ende aen des Hertoghen Luyden, als
des

des Biffchops Luyden : noch en kan , in dese dingen , den eenen meer voordeel heyschen , als den anderen.

VI.

ENde , soo daer Ghemeynte is , die is gemeyn aen de Luyden des Biffchops , ende des Hertoghs Luyden , om haer gerief te hebben , soo wel voor den Armen , als voor den Rijcken . Ende is schuldich te ontfangen , den Biffchop , alle de forfeyten , ende boeten die , sijne Luyden , sullen verbeuren inde voorseyde plaetschen : ende den Hertogh , oock , van sijne Luyden .

VII.

ITEM , het is gheordonneert , ende geëffent , dat de Munte , der Stadt Tricht , zy gemeen , soo wel aen den Biffchop , als aen den Hertogh ; ende alle baeten , die daer van comen sullen , sullen oock deylbaer zijn , soo wel voor den eenen van haer , als voor den anderen : ende , den eenen , en mach gene Munte maecken , sonderlinghe , maer beyde te saemen , ende by gemeynen accoordt , mogen sy Munte maecken , ende niet anders . Ende , die Munte , moet geslaeghen worden in 't selve

Munt-

9
Munt-yfer , ende al van een ghewichte , ende eene weer-
digheyt : ende moet het Munt-yfer ghehaelt worden tot
Luyck.

VIII.

ITEM , het is gheordonneert , ende
gheëffent , dat de Schepenen des Biffchops , ende de
Schepenen des Hertoghs , fchuldich zijn te dinghen op
eene bancke , ende op eene , ende de felve plaetfche : in
fulcker maniere , dat de Schepenen , des Biffchops , fullen
dingen des Woensdaeghs , ende de Schepenen , des Her-
toghs , des Vrydaeghs : Ende als die twee Schepen-ftoelen
fullen te gaeder te doen hebben , foo moeten fy , aldaer ,
by-een comen , om , van hunne gemeyne faecken , te trac-
teren.

IX.

ITEM , het is gheordonneert , ende
gheëffent , dat foo eenighen Vremden vonge , oft Ar-
refterden , dede vangen , oft arrefteren eenige van des
Biffchops Luyden , oft hunne goederen , buyten de Stadt
van Tricht ; ende dat de gheene , wiens Lijf , ende Goet ,
foo gevangen ende gearreftert was , binnen de Stadt van
Tricht vonde den geenem , oft de gene , die defe fchaede ,

Bb ende

ende ongelyck hem hadde gedaen , oft haere Goederen; hy machse arrefteren, ende aenhouden, soo lange, tot dat het sijne hem is weder-gegeven, ende hy is gebetert : Ende , daer toe , zijn schuldich , des Hertogens Luyden , te helpen des Bisschops Luyden (ist saecke dat sy , daer toe, worden versocht) ende, op de selve maniere, vermogen, des Hertogen Luyden , te bekommeren die Buytelingen, die haer, oft haer Goet, hebben aengehouden : ende haer gevangen houden, soo langhe, tot dat het gene, haer toekomt, is weder-gekeert, ende sy zijn gebetert : ende, daer toe , zijn schuldich , des Bisschops Luyden , haer te helpen, des zijnde versocht.

X.

ITEM , het is gheordonneert , ende gheëffent , dat , van Hangen , oft van Radt-braecken: van Sieden, oft van Branden , den Dief, oft den Misdadigen ; doet den Bisschop sijn Gerichte doen , ter plaetse daer men 't gedaen heeft tot nu toe : ende den Hertogh, ook, het sijn, ter plaetse daermen 't gedaen heeft tot noch toe : Maer van Oore , oft van Voet , van Vuyst , oft ander Lidtmaet, af-te-slaen, mach een yder, van haer, sijn Gerichte doen, opden gemeynen stock, ende mach , des Bisschops Justitie, den Misdadigen , door de straeten van
Tricht,

Tricht, sleypen, totter plaetschen toe daermen hem sal rechten, oft saecke waer dat daer sleypen toe van noode was: ende des Hertoghs Justitie oock alsoo, oft daer sleypen toe van noode was.

XI.

Item, het is geordonneert, ende geëf-
fent, ende het heeft over langen tydt soo geweest, dat, oft Man, of Wijf, van degeene die toebehooren den Bisschop, oft toebehooren sullen, ende die te Tricht, onder hem, hebben gefeten, hoe langen tydt dat het geleden zy, willen seggen, ende sweeren op Godt, ende haere ziele, dat sy den Bisschop niet toe en gehooren, men en moet hun daerom niet gelooven, soo sy 't niet en bethoonen, ende proberen met den oorspronck van haare geboorte: maer soo sy 't kunnen proberen, ende metter daet proberen by den oorspronck van haare geboorte, dat is te weten by twee, ofte dry van hunne broeders, oft van hunne naeste Vrienden, sweerende met hun ten heyligen, daermede mogen sy verlaeten de Jurisdicctie van den Bisschop, ende hun begeben totten Hertogh, sonder eenige Boete, ten opsien van dien te betaelen aenden Bisschop: Maer den geenen, oft geene die sulcx doet, en vermach sulcx niet meer te doen, als die eene reyfe: ende al in sulcker ma-

nieren is het, ende moet zijn met den genen, oft gene die toebehooren, oft toebehooren sullen den Hertogh, ende die te Tricht, onder hem, sullen geseten zijn geweest, ist saecke dat sy willen, oft kunnen bethoonen, by den oorspronck van haere geboorte, inder voegen, als voorseyt, dat sy toebehooren den Bisschop, ende moeten alsdan verblyven aen den Bisschop, sonder eenige Boete te betaelen, om dieswille, aen den Hertogh; maer den Man, oft Wijf, die sulcx doet, en vermach het niet meer te doen, als voor die eene reyse, soo geseyt is.

XII.

ITEM het is verclaert, ende geordonneert, dat alle de Mannen, ende Vrouwen, die toebehooren, ende toebehooren sullen aen de Kercke van Onse Lieve Vrouwe, ende Sinte Lambrecht: oft totter Lieve Vrouwe te Tricht, oft van onse Lieve Vrouwe te Tongeren: oft van onse Lieve Vrouwe te Huy: oft van Sinte Oda te Amaing, gehooren, ende moeten gehooren, binnen de Stadt Tricht, totter Jurisdicctie vanden Bisschop.

Item,

XIII.

Item, oft eenigen Vremden quamp te Tricht woonen, ende wilde daer Borger worden, men moet hem onderfoecken, ende vragen, op de trouwe die hy schuldich is aen Godt, ende sijne ziele, tot wat Kercke, oft Stoel dat hy gehoort: ende seydt hy dan dat hy gehoort tot eenige der voornoemde Kercken, soo moet hy blyven onder de Jurisdicctie des Bisschops: ende seydt hy, op sijnen eedt, dat hy elders gehoort, als tot de voorseyde Kercken, hy moet blyven onder de Jurisdicctie des Hertoghs, ende hem toebehooren.

XIV.

Item, soo eenen Vremden te Tricht komt, ende wordt, om sijn misdaet, gearresteert, men moet hem vragen, op de trouwe die hy aen Godt, ende sijne ziele schuldich is, tot wat Jurisdicctie dat hy ghehoort: ende soo hy seydt, op sijnen eedt, dat hy is vande Jurisdicctie des Bisschops, dat is te weten, dat hy is vanden Stoel van eenighe der voorseyde Kercken, den Schouteth, ende Schepenen des Bisschops, moeten over hem recht doen, ende oordeelen: ende in alsulcker manieren moeten

ten

ten doen den Schouteth , ende Schepenen des Hertoghs, soo hy seyt , op de trouwe, die hy schuldich is aen Godt, ende sijne ziele , dat hy niet toe-en-behoort aen eenighe der voorfz Kercken.

XV.

ITem, inder Stad Tricht, zijn schuldich te zijn twee gefwooren Sarjanten , diemen heet Vorsteren, waer van den eenen is des Bisschops, ende, den anderen , des Hertoghs ; ende jeder een , van haer beyde, vermach, binnen de Stadt van Tricht, te arresteren , om recht , ende Justitie te doen , soo wel de geene die toebehooren den Bisschop , als de geene die toebehooren den Hertogh : in sulcker voegen, dat, als bethoont, ende verclaert sal zijn dat den bekommerde is van de Jurisdicctie des Bisschops , den Schouteth , ende de Schepenen des Bisschops , moeten daer van kennisse nemen , ende oordeelen : ende ist saecke dat hy is vande Jurisdicctie des Hertoghs , den Schouteth , ende de Schepenen des Hertoghs, moeten daer af kennisse nemen, ende oordeelen.

XVI.

ITem, de Huyfen vande Gemeeynte der Stadt Tricht, ende den Stock, daermen de Quaedt-
doen-

doenders aenset , ende de Gevangenissen , toebehooren,
 soo wel aen des Bisschops, als aen des Hertoghs Luyden.

XVII.

Item , die Coren-maete , ende die
 Maete vanden Wijn , het Elle daermen de Laeckens
 mede plecht te meten , ende de Roede , daermen het
 Landt mede metet , moeten geleght , ende bewaert wor-
 den inde Kercke van Sinte Marie, tot Tricht.

XVIII.

Item , ellick Mensche , die woont, oft
 woonen sal binnen Tricht , vermach te hebben sijne
 Maete van Koren , ende van andere faecken , by soo
 verre sy geteyckent zijn met het teycken der Stadt Tricht.

XIX.

Item, dat water vander Maese, aen die
 zijde opwaerts, tot in het midden vande Brugge , is al
 des Bisschops: ende, van 't midden der Brugge, neder-
 waerts, is, het voorseyde water, al des Hertoghs.

Item,

XX.

Item, oft het geschiede, ter eeniger tyden, dat de Brugge gebroken wierde, waerom datmen met Karren, oft te voet, daer over, niet bequame-lyck gaen en konde, noch de passagie des waters nemen, vanden eenen kandt der Riviere, totten anderen, soo wel boven, als beneden; alle de profyten van dese passagie onstaende, sullen deylbaer wesen tusschen den Bisschop, ende den Hertogh, soo verre aen den eenen, van haer, als aen den anderen, tot dat die Brugge sal hermaeckt zijn.

XXI.

Item, het is verclaert, ende geordonneert, dat allen den ban vande Parochie van Sinte Peeters, by Tricht, ende der aerden gront, soo gelyck hy sich streckt tot inden middele vande vliete vande Riviere vander Jekere, ter naester zyden Sinte Peeters-waert: ende alsoo, als die Jekere van opwaerts comt, ende loopt, nederwaerts, tot inde Maese, die is schuldich te zijn geheelyck des Bisschops: ende daer heeft, den Bisschop, alle Heerschappyen, ende Gerichte, Hooge, ende Laege, die daer kunnen vallen, ende daer oyt sullen vallen.

Maer

X XII.

MAer vander zyde der geseyde Jekere, in die plaetsche, diemen noemt, des Bisschops Commer, tusschen de Jekere, ende den wech, daermen gaet, van Tricht, naer Montenaeken, daer is den Bisschop Heere van des Landts gront, ende houtmen, dien, van hem, om een seeckere Renthe, diemen schuldigh is alle Jaeren: ende vermach den Bisschop, aldaer, ende oock in die Molens, die daer zijn, te panden, om sijne Rechten, ende doen oordeelen, ende sijne boeten op-te-heffen door sijne Justitie, ende Schepenen van Sinte Peeters, van alle Stucken, die behooren ten erffelycken Gherichte oft van Erven: maer oft daer Forfait, oft Stucken, die toebehooren dat Hoogen Recht, gevielen, voor het toekomende, in die voorseyde plaetsche, dyer is, tusschen den voorseyden wegh, die gaet, van Tricht, naer Montenaecken, ende 't midden van 't gheseyde waeter der Jekere, die kennisse, het Gericht, ende de Boeten, in soo verre als sy zijn van Persoonen, die waren van den hooft-cinse van eenighe der voorseyde Kercken, die behooren den Bisschop toe, ende die ismen schuldich te tracteren, ende te oordeelen door sijn Gericht, ende door sijne Schepenen der Stadt Tricht: ende in soo verre het geviel van andere Persoonen, als de

voorseyde, de kennisse, de Justitie, ende die Boeten, zijn, ende behooren te wesen aen den Hertoghe, ende men is schuldich haer te richten, ende te oordeelen door sijnen Gerichte, ende door sijne Schepenen van Tricht.

Ende wy Henrick van Loven, Wouter Berthout, Peter, Prooft van Bethune, ende Willem van Rotselaer, boven genoemt; alle de Stucken, boven geseydt, alsoo als sy zijn geschreven, soo hebben wy die, met gemeynen wille, ende verdragh van ons Vier, gheordonneert, ende verclaert, ende gheëffent, trouwelyck, naer onsen vermogen, alsoo wel voor d'eene Parthye, als voor d'andere: Ende in getuygenisse, ende eeuwige ghedachtenisse van dese saecken, Soo hebben wy dese tegenwoordighe Letteren doen segelen, met onse eygene Segels. Dit geschiede, ende was gedaen, ende gemaect tot Tricht, in 't Jaer, ons Heeren, duysent twee hondert ende dry en tachtentich, inde Maendt van Sprockel.

ITem, naer dat dese voorseyde saecken waren geschreven, wy Vier, voorgenoemt, te saemen, hebben, met gemeyn verdrach, verclaert, gheëffent, ende gheordonneert, om vrede, ende ghemeyn oirbaer, ende baete van onse twee voorseyde Heeren, ende alle de geene
der

der voorſz Stadt van Tricht, ſoo Mannen , als Vrouwen, die in deſe voorſz Stadt van Tricht nu zijn , oft immer, voordaen, ſullen zijn woonende, ende verſamelt in Gherechten , ende Trouw en Houwelyck , alſoo wel van de geene , die zijn , ende ſullen zijn onder den Biſſchop, als die zijn, oft ſullen zijn onder den Hertogh , in deſer manieren. Oft , dat ſaecke waer , dat den Man ſtierf eer ſijne Vrouwe, ofte de Vrouwe eer haeren Man, den genen, ofte die gene van twee , die in 't leven ſal blyven , naer des anders doodt , ſal behouden , alle ſijn leven , hunder beyden Erve : ende ſal hebben , in aelingher wiſſe, alle de Meubelen , gelyck ſijn eyghen , behoudelyck het Teſtament vanden Dooden, ende de ſchulden. Maer, naer die doodt van Man , ofte Vrouwe , die 't leſte ſal leven , als hier boven , is geſeydt , alle haer Erve , voorgenoemt , is ſchuldich te keeren op hunne ghemeyne Kinderen , ſoo ſyër hebben te gaeder gewonnen , met haer ſelfs lijven: ende, oft dat ſaecke waer , dat ſy geene Kinderen en hadden , dat Erve , voorgenoemt , is ſchuldich te keeren tot de andere Hoiren , naer de Gewoonte, ende Coſtuymen vanden Keyſer-Rycke. Ende alle deſe voorgeseyde ſaecten , zijn gedaen , verklaert , ende geordonneert metten goeden danck , wille, ende vervolgeniſſe der Schepenen, ende alle de Ghemeynte der Stadt Tricht , alſoo wel des Biſſchops , als des Hertoghs, ende die haer beyde toebehooren.

ENDE wy den Schouteth, ende die Schepenen, ende alle de Gemeynthe der Stadt Tricht, die des Biffchops Jurifdictie toebehooren: ende wy den Schouteth, ende Schepenen, ende alle de Gemeynthe der Stadt van Tricht, die des Hertogen Jurifdictie toebehooren: alle de voorfeyde faecken, alfoo fy zijn boven verclaert, vereffent, ende beschreven, wellekooren, loven, ende dancken ten vollen, ende ten geheelen, ende bekenen dat het groote Vrede is, groot oirbaer, ende baete, immermeer, t'allen tyden, aen onse voorfeyde Heeren, aen Ons, ende aen die geheele Stadt: ende bidden, ende aenfoecken onse lieve Heeren, voorgenoemt, ende het Capittel van Sinte Lambrechts, dat fy alle de Poincten, voorfeydt, willen willekooren, lauderen, ende approberen met haere gefegelde Brieven, ende haere Zegels. Ende wy den Schouteth, ende Schepenen des Biffchops, inde Stadt van Tricht: ende den Schouteth, ende Schepenen des Hertoghs, inder felver Stadt van Tricht, in ghetuygeniffe der waerheyt, ende eeuwelycke seeckerheyt, der voorfeyde faecken, hebben, aen dese tegenwoordighe Letteren, onse Zegelen gehangen, met de Zegelen der vier goede Mannen, voornoemt. Dit was gedaen, ende geschiedt in 't Jaer, der Menschwordinghe ons Heeren, duyfent twee hondert dry-en-tachtentich, inde Maendt van Sprockel, voorschreven.

Ende

Ende wy Johan, byder Gratie Godts,
 Biffchop van Ludick, ende alle het voorfeyde Capit-
 tel der Stadt Ludick : ende Johan , byder felver gra-
 tie, Hertogh van Lothrijck, ende van Brabandt, voorge-
 noemt : Alle, ende yegelycke de voorfeyde faecken, gelyck
 fy hier voor beschreven zijn, ende bedongen, willecoren,
 lauderen, ende approberen, ende belooven die te houden,
 ende te hueden , voor Ons , ende alle onse Naecomelin-
 gen, in alle toekomende tyden, vastelyck ende getrouwe-
 lyck, sonder daer oyt tegens te gaen , in 't geheel , ofte in
 deel te houden , ende te hueden ten vol-
 len , ende ten geheelen, verbinden wy Ons, ende alle on-
 se Naekomelinghen , gedurichlyck. Ende op dat het zy
 eene vaste faecke , ende te seeckerder in alle tyden , Soo
 hebben Wy, ten opficht van Vrede, ende gemeynen pro-
 fyte , van ons , ende van alle de voorfeyde Stadt van
 Tricht, dese Brieven doen zegelen met onse Zegels : Het
 welck gedaen, ende geschiedt is in 't Jaer, der Menschwor-
 dinghe ons Heeren , duysent twee hondert tachtentich en-
 de dry, inde Maent van Sprockel.

*FORME , ENDE INSTRUC-
tie van Appellatie.*

KAERLE, by der gratie
 Godts, Roomsche Keyser, altydt ver-
 meerder des Rijcks , Coninck van
 Germanien, van Castillen, van Lion,
 van Grenade, van Arragon, van Na-
 varre, van Napels, van Sicilien, van
 Maillorque, van Sardeyne, vanden
 Eylanden Indien, ende vaster Aerden der Zee Ooceane,
 Eertz-Hertogh van Oostenryck, Hertogh van Bourgoi-
 gnien, van Lotryck, van Brabandt, van Limborgh, van
 Luxemborgh, ende van Gelder, Grave van Vlaenderen,
 van Arthois, van Bourgoignen, Palsgrave, ende van He-
 negouwe, van Hollant, van Zeelandt, van Ferrette, van
 Haguenault, van Namen, ende van Zutphen, Prince van
 Swave, Marck-Grave des heylighen Rycks, Heere van
 Vrief-

Vrielandt, van Salins, van Mechelen, vander Stadt, Steden, ende Landen van Utrecht, Overijffel, ende Groeningen, ende Dominateur in Afie, ende in Afrique: ALLEN DEN GENEN, Die dese tegenwoordige sien sullen, Saluyt :

Alfoo inde Maendt van November, in 't Jaere duysent vijf hondert veertich, achter volgende d'Accoordt, inden Jaere vyfthien hondert seven en dertich, op den 23 dach van Meert, nae stijl des Hoofs van Luyck, tusschen Ons, als Hertogh van Brabant, ende wylen den Cardinael, ende Bisschop van Luydich, gemaect, aengaende de Appellatiën vande Vonnissen, by eenige vanden Hoogen Gerichte, onser Stadt van Maestricht, gegeven, of te gevene, seecker ander Accoordt, ende forme, gheraempt ghemaect, ende gesloten is geweest, tusschen onsen Neve, Heere Cornelis van Sevenberge, doen ter tydt Bisschop van Ludick: ende wylen den Prince van Oragnen, daer toe, by Ons, gecommiteert, welck Accoordt, ende forme, alsdoen, binnen onser voorsz Stadt van Maestricht gepubliceert is geweest, luydende, van woorde te woorde, soo hier nae volght. **ALSOO** inden Jaere vijfthien hondert seven en dertich, den 23 dach der maendt Meert, nae stijle des Hoofs van Luyck, hadde onsen Genaedighen Heere, den Keyser, als Hertogh van Brabant, ter eenre: den ingheseten
Bor-

Borgeren , ende Onderfaeten der Stadt Maestricht , ter
 andere syden : By wille, ende wete, saliger memorien, wy-
 len Heere Erard vander Marck, Cardinael, ende Biffchop
 van Ludick, gemaect, ende gefloten geweest seecker Ac-
 coordt , aengaende de Appellatien vande Vonniffen , by
 eenighen vanden Hooghen , oft Leeghen Gerichte , der
 voorfz Stadt, gegeven, ofte te geven : ende dat, die voorfz
 onfen Genaedigen Heere den Keyfer , ende den voorfz
 Cardinael , ende Biffchop , expreffelyck waren geaccor-
 deert , niet toe te laeten , dat van eenige Vonniffen , der
 voorf. Gerichten, geappelleert, en geprovoceert soude wor-
 den, dan die felve Vonniffen, als gegaen in cracht van ge-
 wijfdom, ter behoorlycker executien fouden gefteft wor-
 den , ter tijdt toe die voorfz Keyferlycke Majesteit , als
 Hertogh van Brabant : ende Cardinael , als Biffchop, of-
 te fijne Successeuren , daer op behoorlycken verfien , en-
 de ordineert fouden hebben : Nae welcken , die , vande
 voorfz Stadt, hun te reguleren fouden fchuldich zijn, en-
 de gehalden , al naerder blyckende by de voorfz Brieven:
 Ende dat die andere groote affairen der felv. Majesteit,
 oock impediment , ende obftakel , den Biffchop van Lu-
 dick , voorkomen , tot hier toe , daer op behoorlyck te
 verfien, niet en is mogelyck geweest , tot grooten achter-
 deel, als te prefumeren is, van Parthijen , hebbende geap-
 pelleert , ende noch , van toekomende Vonniffen , appel-
 leren mochten. Soo ift dat , die voorfz Keyferlycke Ma-

jesteyt, als Hertogh van Brabant: ende die Bisschop van Ludick, met consent, ende Raedt vande Gedeputeerden der Kercken Cathedrael tot Ludick, hebben 't saemen, ende met gemeynen advijs, die voorz forme van Appellatie, al soo veele als den Hoogen Gerichte aengaet, ghesloten, ende geaccordeert, in voegen, ende manieren, hier nae, volgende.

I.

Eerst, dat ellick van de Heeren, ende Princen, sullen schicken, t'elcken 15 dagen van Julio, ofte vroeger, (ist van noode) tot Maestricht, twee hunne Gecommitteerden, om, aldaer, te decideren d'Appellatien, die geintenteert zijn, oft noch sullen mogen worden, vande Vonnissen gegeven, oft te geven by den Hoogen Gerichte vanden voorz Bisschop van Ludik, twee sijne Gedeputeerden: ende vande Vonnissen, gegeven by den Hoogen Gerichte des Keyfers, als Hertogh van Brabant, aldaer, twee sijne Gedeputeerden.

II.

Die Proccessen, in materie van Appellatien, vande Vonnissen vanden Hoogen Gerichte, sullen worden geïnstrueert, voor twee vande oudtste
Com-

Commissarisen , van sulcken Heere , ende Prince , die,
't selve Hooge Gericht, competeert : ende voor den Gref-
fier van dien Gericht.

III.

DAT die Commissarisen , daer voor
men die voorz Proceffen van Appellatien sal in-
strueren , sullen hebben macht , ende authoriteyt , om te
appoincteren , ende termineren alle Incidenten , die sy
schuldich sullen zijn te uyten , ende niet te reserveren tot
de diffinitiven, soo verre 't selve doenlyck zy.

IV.

MEN sal schuldich zijn , binnen thien
dagen , te Appelleren , nae date vanden Vonnisse,
ende binnen twintich daeghen , nae de selve Vonnisse,
Appellatie te verheffen, aen die Commissarisen, totter in-
structie, als boven geordineert.

V.

DAtmen niet en sal mogen Appelle-
ren van eenige Vonnissen Interlocutoir , diemen
repareren mach inden Diffinitiven : noch oock van

Vonnissen, daer af, die principaële materien, niet en comen tot twelf Gout-guldens, eens.

VI.

D'Executien vande Vonnissen, daer af geappelleert sal worden, sal opgehouden worden, ten waere van Vonnissen, gegeven ten voordeel vande Heeren ende Princen, oft haere Officiers, ter causen van Offitien, ofte tot proffyte vander Stadt, in welken gevalle sal, 't Vonnis, worden geëxecuteert, ende 't gene, dat vander Executien comen sal, genamtiseert onder den Schouteth, totten eynde vande faecke.

VII.

Elck, vande Partyen, die geappelleert sal hebben, ende oock die 't Vonnis, tot sijnen Voordeel, sal hebben, sullen, in 't beginsel van haerder Appellatien, namptiseren thien Gout-guldens, om die kosten te vervallen in materie van Appellatien, ende dat in handen vanden Scholtis, daer elck, vande Partyen, plach te namptiseren dartich Goudt-guldens; ende ingevalle dat die voorz somme niet en waere genoegh, om die kosten, soo vande Instructien, ende Decisien te vervallen: Soo sal elke Parthye, voor den Vonnis, in materie

rie van Appellatien , namptiferen in handen , als boven,
 soo veele als sijn paert, ende Partyen soude mogen gedra-
 gen , al advenant vande andere saecken van Appellatien,
 oock in staet, om wijfen, dan hangende.

VIII.

DAT deciderende by die voorz
 Commissarisen, vande voorz Heeren, ende Prin-
 cen, die voorz saecken van Appellatien, sullen sy
 observeren, houden, ende volgen die Privilegien, Cos-
 tuymen van Rycx-rechten, ende alsoo datmen, binnen
 de voorz Stadt, altydt ge-ufert heeft.

IX.

ENde op dat niemant ignorantie en
 kan pretenderen, van 't gene, des, by de voorz
 Princen (op die forme, hier voor gestelt) geconcordeert
 is : Soo hebben, beyde voorz Princen, geordineert, en-
 de bevolen, ordineren, ende bevelen, dese voorz Forme,
 by elck vande Schoutetten, te publiceren, ende te condi-
 gen, openbaerlyck, in schoonen daeghe, soo wel voor
 't Dingh-huys, als de Lans-croon, ende andere gewoon-
 lycke Plaetsen : Ende die copye, vande voorz Forme, op
 de deuren vande Lanscroon, ende Dingh-huys, ende op
 andere,

andere, te affigeren, ende te stellen : Bevelende de voorſz Schoutetten , Schepenen , Borgemeesters , Gefwooren Raedt, Gouverneurs, ende alle andere Borgeren in 't particulier, ende in 't gemeyn, hun, naevolgende dien, te reguleren , te obſerveren , ende te onderhouden , daer toe bedwingende ygelijcken , die daer toe behoore bedwongen te zijn ; ende die, contrarie doende , te straffen , met ſulcke penen, ende mulcten , by de Princen te ordineren: d'een helft tot behoef vanden Heere , daer , die contrarie doende , onder behoort : ende, d'ander helft, tot behoef der Stadt Maestricht. Aldus geadviseert, gefloten , ende geordineert by den voorſz Biſſchop van Ludick , by Raede , ende conſent , als boven : ende den Prince van Oragnen , inden naeme vande Keyſerlycke Majesteit , inde voorſz Stadt van Maestricht , inde maendt van November, duysent vijf hondert veertich.

DOen te weten , dat Wy hebbende voor bequaem , alle 't gene , des voorſz ſtaet , van onſent' wegen gedaen, ende ghebefogneert is gheweeft , hebben d'Accoort , ende Forme van Appellatien, hier boven , geinfereert, met allen die Puncten, ende Artickelen daer inne begrepen, voor Ons, onſe Erfven, ende Naecomelingen , Hartogen , ende Hartoginnen van Brabandt, beveſticht, geratificeert , geconfirmeert , ende
geap-

geapprobeert : bevestigen, ratificeren, confirmeren, ende approberen by desen , willende , ende ordinerende , dat, 't selve Accoordt , voortaan , onderhouden , ende achtervolght worde, sonder eenige contraventien , swarigheyt, oft tegensseggen :

Want Ons alsoo gelieft.

GEgeven, in onse voorfz Stadt Maeftricht , den naest-lesten dagh van Februario , duyfent vyf-hondert vyf-en-veertigh, van onsen Keyser-Rijcke 't xxvi, ende van onsen Rijcken van Castillien , ende anderen, 't xxx. Op die plijcke stont geschreven : by den Keyser, ende geteekent, Verreycken. Ende op den rugge stont geschreven aldus : Die Forme van Appellatie des Hoogen Gerichts , is gepubliceert op den 16 dagh December, tusschen thien en elf uren , voor Middaege, Anno duyfent vijf-hondert seven-en-veertigh , by monde vanden Deurweerder Cornelis Joeris , in by-wesen vanden Scholtis der Keyserlycke Majesteit , als Hertogh van Brabant , Andries van Palant. (Onderteekent) Eynatten.

INSTRUC.

*INSTRUCTIE VOOR DIE
Commissarisen by den Keyser.*

Onsen Scholtis van Maef-
tricht, of sijnen Stadt-houder, Sa-
luyt. Alsoo inde Maent van No-
vember, in 't Jaer duysent vyf-hon-
dert seven-en-veertigh, op den 16
dach van November: Wy, als Har-
togh van Brabandt, ende die Bis-
schop van Ludick, hebben, binnen onser Stadt van Mae-
stricht, doen publiceren seeckere Forme van Appellatien
vanden Vonnissen, gegeven, soo by den Hoogen, als
Leegen Gerichten, die welcke, tot noch toe, niet en is
behoorlyck achtervolght, oft ter executie ghestelt ghe-
weest; by gebreck, alsoo wy verstaen, dat die Commis-
sarisfen, daer in, gecommitteert totter Instructien vande
Processen van Appellatien, tot hier toe, geene Instructie
Ee en heb-

en hebben gehadt, hoe, ende in wat manieren sy, die selve Processen, souden instrueren, ende in staete van wysen stellen. Soo ist dat, nae dien wy, hier op, diversche communicatien, by onse Gecommitteerde, metten Gecommitteerde des voorz Bisschops, hebben doen houden, hebben, by gemeyne Consente, ende Accoorde, geconcipeert, ende gesloten seeckere Instructie, oft Ordinantie, om die, by den voorz Commissarisen, ende Partyen respectie, achtervolght ende geobserveert te worden: ende dat by maniere van provisien, ende totter tydt toe, dat by Ons, ende den voorz Bisschop van Ludick, anders sal geordineert wesen, inder manieren, soo die hier naer volght.

I.

INden eersten, die gheene, die sullen willen Appelleren, van eenige Vonnissen, by den Hoogen, oft Leegen Gerichte, deser Stadt van Maestricht, gegeven, sullen hen schuldich zijn te reguleren, naer de Forme van Appellatien, by beyde Princen gegeven, ende tot Maestricht, den 16 November, Anno 47 gepubliceert: Ende dien volgende, sullen, die selve, hunne Appellatien schuldich zijn te doen binnen thien daeghen, nae der pronunciatie vanden Vonnis; ende binnen twintich daegen, nae de selve pronunciatie, hen Appellatien, binnen

binnen der Stadt van Maestricht, aen de Commissarisen, daer toe geordineert, te verheffen, het welck sal gebeuren, inder manieren, hier nae volgende. Te weten, dat die geene, die hen sullen draegen als Appellanten, sullen schuldich zijn, binnen de voorz twintich daegen, te verwerpen, vande voorz Commissarisen, behoorlycke Beschrijf-Brieven aenden Gerichte, die 't Vonnis, daer af sy hen willen beklaegen, sullen hebben gegeven, ten eynde, dat sy, binnen acht daegen, hen te prefigeren, by eenen Bode, der voorz Stadt, vanden Gerichte, die alsulck Vonnis sal hebben gegeven, de welcke die voorz Beschrijf-Brieven hen-lieden condigen sal, over-brengen voor die voorz Commissarisen, ten minsten, by twee van hun, het Proces, metten Vonnis, by hen daer inne gegeven: welcken dagh oock, by den voorschreven Bode, der weder Partye, die 't Vonnis, tot heuren voordeel, sal hebben geobtineert, sal worden gecondicht, ende geintimeert: ten eynde hy, ten daege dienende, oock comparere, indien hem het goet dunckt.

II.

Item, ten voorz geprefigeerden daeghe, sullen, die voorschreven eerste Richters, overleggen, in handen vande voorz Commissarisen, 't Proces, ende die Originele Stucken, in alder vuegen, ende manieren,

ren, gelyck 't selve, voor hun, is beleydt geweest, sonder yet by hen te mogen onderhouden, met behoorlycken Inventaris.

III.

DAT gedaen, sullen die voorfz Richters schuldich zijn te verclaeren, oft sy het Vonnis, by hen daer in gegeven, willen sustineren, oft niet: ende ingevalle jae, sullen 't selve mogen doen: ende ingevalle neen, sullen met hunnen verclaeren gestaen, van welcken verclaeren, die Commissarisen Act maecken sullen, ende dit verclaeren gedaen zijnde, sal beyde de Partyen gheacordeert worden Vifie van den over-gebrochte Proceffe, ende oock Cope, soo verre sy die versoecken, behoude-lyck 't gheene des, inder eerster instantien, is secreet ghe-weet: te weten, den Thoon, waer af sy geen Cope en sullen hebben, maer sullen hen te vreden houden, met alfulcke publicatie, als sy, inden eerster instantien, gehadt hebben: Welcke Vifie, Partyen, sullen moeten versoec-ken, soo verre sy die hebben willen, binnen acht daegen, nae dat 't Proces sal over-bracht zijn, ende, daer naer, sal henlieden, anderen dach, gegeven worden, van veerthien dagen, sonder meer, om voorts, in die materie van Appellatie, te commen procederen: tot welcken daege, Par-tyen, sullen schuldich zijn te verclaeren, oft sy te vreden
zijn

zijn recht te verwachten, uytten selven Proceffe, sonder
 yet nieuws daer toe te voegen: Ingevalle sy te vreden
 zijn, 't selve, alsulcx te verclaeren, sal, daer af, by den
 Greffier, gemaect worden een Acte, die by den selven
 Proceffe sal worden gevoeght, om, alsdan, daer uyt recht
 gedaen te worden, als 't behooren sal: Ende ingevalle,
 Partyen, yet nieuws souden willen innebrengen, sullen,
 't selve, mogen doen, by maniere van nieuwe Feyten, of-
 te Allegatien, die welcke sy schuldich sullen zijn, ten
 voorz daege, ofte, ten langhsten, binnen acht daegen
 daer naer, gereet in geschrift te hebben, ende over te ge-
 ven, metten bescheyde daer toe dienende, van welcken
 nieuwen Feyten, oft Allegatien, Partyen sal gegeven wor-
 den Cotype, ende dach van veerthien daegen, om, daer
 tegen, contrarie Feyten, oft Allegatien over te geven,
 insgelycx met hunnen bescheede: Ende ingevalle, Par-
 tyen, alsdan, worden bevonden in Feyten contrarien, sal,
 Partyen, gegeven worden eenen anderen dach van veer-
 thien daegen, om hen Getuygen, voor die selve Com-
 missarisen te leyden, ende haer Feyten, ende Allegatien,
 vander eerster instantien, insgelycx by andere Getuygen
 niet geproduceert, oft schriftelycken bescheyden, naerder
 mogen thoonen, ende verificeeren, indien hun goet-
 dunckt; ende den selven tydt overstreecken zijnde, soo
 verre eenige, vande Partyen, communicatie, vande na-
 men, ende toenamen vande Getuygen, gehadt hebbende,
 sal

sal willen reprocheren, sal, daer toe, tyt hebben van acht daegen; ende, die weder-Partye, andere acht daegen, om te salueren. Nae desen sullen, Partyen, in materie van Appellatie, concluderen, ende Recht begeeren, sonder dat hun eenigen anderen termijn sal gegeven worden, ten ware, nochtans, uyt eenige wettige redenen, ende nootelycke saecken, in welcken gevalle, die Commissarisen, den anderen delay sullen mogen accordeeren, naer de gelegentheyt vander saecken, ende sullen, Partyen, hebben publicatien vande getuygenis inder materien van Appellatien geproduceert, in alder voegen, ende manieren, gelyck sy inder eerster instantien, van oudts, gehadt hebben: ende soo verre eenige vande Partyen, ten daege dienende, niet en compareert, oft in gebreeck is, den daege dienende te voldoen, sal geprocedeert worden in deser manieren: Te weten, soo verre d'Appellant, ten eersten daege van Recht, niet en compareert, oft in gebreeck is, sal hy vervallen zijn vanden Effect sijnder Appellatien, ende, den Geintimeerde, gegeven worden oorlof vanden Hove, ende costen, ende sal sijn Vonnis ter executien mogen doen stellen; ende soo verre, die Geintimeerde, ten eersten daege, niet en compareert, sal den Appellant gegeven worden Deffault, ende andere Brieven, om den selven ander-werf te doen herdaegen binnen acht naer-volgende daegen: ende indien de Geintimeerde, alsdan, compareert, sal ontfangen worden, betaelende die costen vanden eersten dach-

dit-
 part,
 Vonnis
 ve sal
 in die
 ryen,
 lant,
 ken v
 hadde,
 voorts,
 ren bov
 voorz
 ander
 cen w
 voorz
 nen van
 een v
 vande
 O
 ston
 ceert,
 Stad
 blica
 len a
 ende

dach-sele : ende soo verre hy alsdan oock niet en compareert, sal hy versteecken worden vanden Effect vanden Vonnis, tot sijnen voordeel gegeven, sonder dat hy 't selve sal mogen gebruycken, ende gecondemneert worden in die costen van beyde instantien; ende ingevalle, Partyen, op eenige andere daegen defailleren, 't zy d'Appellant, oft Geintimeerde, sal, alsulcken Defaillant, versteeken worden van 't gene des hy, ten selven daege, te win hadde, ende daer toe den dach dienende was: ende sal, voorts, inder saecken geprocedeert worden, inder manieren boven verclaert: Ende aengaende den Salaris vande voorz Commissarisen, Schouteth, Greffier, Bode, ende andere, sullen die Commissarisen, die vande voorz Princen wegen, eerst sullen gesonden worden, binnen de voorz Stadt van Maestricht, om te beslichten die materien van Appellatien, aldaer hangende, ordonneren, ende een yegelycken te versien, gelyck sy, nae der qualiteyt vande Perfoonen, sullen bevinden te behooren.

Ontbieden U daeromme, ende bevelen, dat ghy, van stonden aen, dese tegenwoordige uytroept, ende publiceert, oft doet uytroepen, ende publiceren, in onse voorz Stadt van Maestricht, ter plaetsen daermen, gelycke publicatien, is gewoonlyck te doen. Ontbieden, voorts, allen anderen onse Rechteren, Justicieren, ende Officieren, ende voorts eenen yegelycken, dien 't selve aengaen mach,
dat

dat sy, ende een yegelyck van hun, naevolgende 't gene des voorschreven is, hun voegen, ende reguleren, sonder eenige contradictie, oft weder-seggen :

Want Ons alsoo gelieft.

GEgeven in onse Stadt van Brussele, onder onsen contre-Zegel, hier op gedrukt, in forme van Placcaete, den 18 dach van Februario, in 't Jaer, ons Heeren, duysent vyf-hondert ende acht-enveertich, nae costuyme van schryven ons Hoofs van Brabant. Onder stont geschreven, by DEN KEYSERE. Ende geteeckent, FACUES. Onder volghden : Gecollationneert tegen dat originele Placcaete, onder-teeckent, als boven, ende accordeert metten selven. By my onder-teeckent, I. EYNATTEN.

SLICH-

SLICHTINGE , TUSSCHEN
't Hooge , ende 't Leege Gerichte,
van het Jaer 1560.

PHILIPS , by der gratien
 Godts , Coninck van Castillen , van
 Leon , van Arragon , van Navar-
 re , van Napels , van Sicilien , van
 Majorque , van Sardaynen , vande Ey-
 landen Indien , ende vasten Eerden
 der Zee Ooceane , Eertz-Hertoghe
 van Oostenryck , Hertoghe van Bourgoignen , van Lo-
 tryck , van Brabandt , van Limborgh , van Luxenborgh ,
 van Geldre , ende van Milanen , Grave van Habsburgh ,
 van Vlaenderen , van Arthois , van Bourgoignen , Palf-
 grave van Henegouwe , van Hollant , van Zeelandt , van
 Namen , ende van Zutphen , Prince van Swave , Marck-
 Grave des heylighs Rijcx , Heere van Vriesslant , van Sa-
 ff lins,

lins, van Mechelen, vande Stadt, Steden, ende Landen van Utrecht, Overijssel, ende Groeningen, ende Dominateur in Asien, ende Afrijcken. ALLEN DEN GENEN, Die dese onsen Brief sullen sien, oft hooren lesen, Saluyt.

ALfoo, binnen seeckeren tydt, verscheyde Questien, ende Verschillen zijn, tusschen onsen Schouteth, en Schepenen, maekende 't Hooge Gherichte, ter eenre: ende Borghemeesters, Geswooren ende Raedt, wesende 't Leege Gericht, ter andere syden, binnen onser Stadt van Maestricht, ter saecken vande Jurisdiction, die ellick vanden voorsz Gerichte, soo uyt crachte vande oude, ende nieuwe Privilegien, als uyt crachte vanden ouden hercommen, ende, andersflints, hun pretendeerden te competeeren, ende, t'onrecht, by den anderen, ge-usurpeert te zijn; ende dat by dien vanden voorsz onsen Hoogen Gerichte, tot conservatie van onser Hoogheyd, ende Rechten, ons is te kennen gegeven geweest, dat, in prejuditie van onser Hoogheyd, die vanden Leedigen Gerichte hen hadden gevordert, kennisse te nemen van diversche saecken, der Hoogheyd aentreffende, welck, die vanden Ledigen Gerichte, hadden ontkent: ende, ter contrarien, te kennen gegeven, ende gefustineert, dat die vanden Hoogen Gerichte hun vorderden, van verscheyde poincten, kennisse te nemen, die by de Privilegien van
 wylen,

wylen, hooger memorien, Hertoghe Anthonis, ende andere, expresselyck hen waren gegont, ende toe-gevoeght, dat, door veele questien, on-minne, on-ruste, ende quaet verstant, tusschen de voorisz Justitien, is geresen geweest, in sulcker voegen, dat sy hen niet en hebben vermijdt, d'een, tegen den anderen, te protesteren, ende hen te voegen met der eender Partyen, die hen voornemen pretendeerden te sustineeren, tot groote schandaele, quaede exempele, ende quaeder stichtinghe vanden gemeenen Volck, Borghers, ende Inwoonders onser voorisz Stadt, ende merckelycke verachtinge, ende vilipendie vande Justitien, daer uyt noch veele meerdere inconuenientien hadden mogen spruyten, ten waere dat Wy, in tydts, hier op hadden voorsien: Ende dat, om 't selve te doen, wy hadden geordineert seeckere onse Commissarisen, van onsen Raede van Brabant, om met den Gecommitteerden van onsen Neve, den Bisschop van Ludick, die voorisz Gerichten voor hen geroepen, te verstaen den oorspronck, redenen, ende fundament van heuren differenten, ende kennisse daer af te nemen, om, dat gedaen zijnde, voorts by ons geordonneert, ende op al geremedieert te worden, gelyck behooren soude. Doen te weten, dat Wy, in 't lange gesien, ende verstaen hebbende die redenen, ende middelen van beyde Gerichten, soo by rapporte van onse voorisz Commissarisen, als by de Gheschriften, Acten, Exempelen, Privilegien, Statuyten, en-

de Ordinantien, by ellycken van hen overgegeven, ende op al, met rijpen raede gelet, hebben geordonneert, ende gestatueert, ordonneren, ende statueren, tot beslichtinge vande voorfsz differenten, die Puncten, ende Articulen, hier naer volgende.

I.

INden eersten, aengaende alle Questien, ende Geschillen, die opstaen, ende rijfen sullen ter saecken van Successien, dat die vanden Hoogen Gherichte, van nu, voortaan, sullen hebben die kennisse van allen Actien universeel, tenderende generaelyck tot eenige herediteyt, ofte quote van dyen: Alwaert oock soo, dat in die selve herediteyt, niet dan haeffelycke Meubelen, ofte gereede Goederen en waeren: maer als geageert wort tot eenigh Legaet, particulier gifte, ofte anderssints tot eenige Meubele, oft gereede Goederen, ofte tot eenige somme van penningen, dat salmen doen voor dat Leedich Gerichte, ten waere dat, by Testamenten, oft anderssints, eenige erfelycke Goederen daer voor verbonden waeren, in welcken gevalle, 't selve sal geschieden voor dat Hooge Gerichte.

Item,

II.

ITem, dat die Crediteurs, vande Sterf-
huysen, die op die Erfgenamen, oft eenige van hen,
schult eyschen, oft procederen op gereede Goederen: oft
dat, ter contrarien, die Erfgenamen, oft, eenige van hun,
yemanden schult, oft eenige gereede Goederen eyschen,
als Erfgenamen, dat sal gebeuren voor het Ledich Gerichte

III.

ITem, aengaende alle questien, ende
Igeschillen van Scheydinge, ende Deylinge, soo verre
die der Erfelickheyt aengaen, sullen staen ter kennisse
vanden Hoogen Gerichte: ende, oock, soo wanneer die
erffelycke Goederen, met den geryden, t'samen aengaen.

IV.

ENde soo wanneer die alleyn haeffe-
lycke Goederen aengaen, ende geene questie, tuf-
schen Partyen, en is vande Successien, oft quote van
dier, sullen staen ter kennisse vanden Ledigen Gherich-
te.

Ende

ENde alle bekentenissen van Scheydinge, ende Deylinge, soo van erfelycke, als gereede Goederen, sullen mogen geschieden, ende gepasseert worden, soo voor 't Hooge, als voor 't Leege Gericht.

VI.

ITEM, dat den Hoogen Gericht sal troestaen die kennisse, ende Judicature van allen Erflickheyt, niet daer van uyt-gescheyden, ende, voorts, van allen 't gene des daer uyt spruyt, ende daer af dependeert: Te weten, alle Questien, oprysende van Servituyten, ofte Vryheyt daer van afdoen, oft setten van eenige Vinsteren, Oversprongen, Breders, Caniels, Daecken, Luyckinge te doen, gebruyck van Locht, Water-loop, Weeghen, Gangen, van Branden, oft Schouwen, Back-hovens, Brouw-hovens, Privaeten, Muyren, Wanden, ende diergelycke. Item van Vinsteren te doen bewaeren, ende besorgen: van reparatien van Erfven, ende Huysen. Item van ruyminge te doen van Huysen, ende Erfven. Item van Putten, ende Kuylen: Wercken verbieden te maecten, ofte af te breecken. Item ontfanckenisse van Erfgoederen, ende om af-gestelt te hebben, meer uyt-gelde, ofte

ofte belastinge vanden vercochden Erf-goederen, dan verclaert was, ofte beweert uyt te gelden, oft belast te zijn. Item, van alle questien van Erf-taelen, oft Chynsen te beschudden, oft vernaederen, oft af-te-lossen, ende diergelycke saecken den Erf-tael aengaende. Item van Penningen, oft andere Goederen, daer voor eenige Erfven, Renten, oft Chynsen, voor Schepenen verkocht, oft vermangelt, ofte bekent te zijn: van reynen, ende steynen: van hooger, ende neder bouwen. Item, van betalinge van Renten, ende Chynsen. Item, van approbationen van Testamenten, ende Houwelycksche voorwaerden.

VII.

Item, aengaende alle Questien, ende Geschillen, die opstaen, ende gecomoveert sullen worden van eenige gereede Schulden, ofte Geloften, sullen staen ter kennisse, ende Judicature vanden Leege Gerichte, ende alle t'geene dat daer van dependeert: te weten, van alle Tousten, Verhueringen, ende Verpachtingen van Huysen, Landen, Bembden, ende alle andere Erfhelycke Goederen. Sal noch den Leege Gerichte toestaen die kennisse van betaelinghe van Pachten, mede Chynsen, ende restanten daer van procederende. Item van Thiende, Vruchten te pacht aengenomen: van ont-
hou-

houden, Pachten, Renten, Chynfen, ofte Vruchten. Item, van prouffijten, ende opcomelinghe van Huysen, ende Erfven, by yemanden, sonder hueringe, ofte pachtinge gebruyckt: van schaede, die, yemandt, den anderen aendoet, den Hoogen Gerichte niet af-genomen, dat hun, naer inhoudt vanden achften Poinct, vande Aude Caerte, competeert.

VIII.

Aengaende gereeckende, ofte toegeseyde achterstel van Renten, ofte Chynfen, die salmen mogen heyschen voor het Leege Gherichte, die welcke niet voordr kennisse nemen en sullen, dan op 't geallegerde toe-seggen, oft rekenschap.

IX.

Item als men voldoeninge sal eysschen van eenige Contracten, aengaende Erfhelycke Goederen, onder die Jurisdicctie van 't Hooge Gerichte gelegen, ofte alsulcke Erfhelycke, ende Meubele Goederen te saemen, soo sullen 't selve mogen doen voor dat Hooge, ofte Leege Gerichte: maer als, sulcke Contracten, aengaen
ande-

andere Erfhelycke Meubelen, ofte gereede Goederen, soo sal die kennisse, daer af, toebehooren alleene den Leegen Gerichte, ten waere dat die selve gepasseert waeren voor dat Hooge Gerichte, in welcken gevalle, die kennisse, den Hoogen Gerichte sal toestaen.

X.

Item, dat Hooge Gerichte sal, voortaan, kennisse nemen van alle Erf-Brieven, Testamenten, ende Houwelycxen voor-waerden, aengaende Erfhelyckheyt, liggende binnen de Jurisdicctie der voorz Gerichten, soo wanneer questie is vander proprieteyt vande selve Brieven, ende van alle andere Brieven, sal dat Leege Gerichte kennisse nemen, soo wanneer vander selver Proprieteyt gheene questie en is: maer soo wanneer questie is vande overleveringe, ofte exhibitie van dien, sal 't selve mogen geschieden, soo voor d'een, als d'ander Gerichte, ten zy dat die Brieven, Erfhelycke Goederen, binnen de Jurisdicctie der voorz Gerichte gelegen, aengaen oft niet.

XI.

Item, dat Leege Gerichte sal kennisse nemen, als daer questie valt vande Ambachten, 't zy

G g van

50
vande gemuede vande Ambachten, ofte Ambachts-gelt,
ofte wat waere d'een, oft d'ander Ambacht, sal mogen
verkoopen, ende gebruycken, oft andersints: maer als-
'er questie valt vande Erfelijckheyt, eenich Ambacht
toebehoorende, als Visch-bancke, ende diergelycke, en-
de successie van dien, sal daer van, het Hooge Gerichte,
kennisse nemen.

XII.

Item, alser van questien, als Zoen-
penningen, commende van Doodt-slagen, Lempden,
ende diergelycken, daer Hoogheyt inne gelegen is, sal
het Hooghe Gerichte daer kennisse af-nemen, ende sal
die Borgh-tochte, ende bekentenisse oock aldaer gebeu-
ren, soo verre Partyen eenige begeeren te doen.

XIII.

ENDE van Penningen, van andere
Wonden, Slaegen, ende Quetsuren, daer geen Hoo-
gheyt in gelegen is, sal dat Leege Gerichte daer af ken-
nisse nemen, ende mogen passeren die borgh-tochte, en-
de bekentenisse, die Partyen, daer af, sullen begeren te pas-
seren. Item,

XIV.

ITEM, dat die inventarisatie vande
I gereede Goederen, eenigen Borger aen-treffende, daer
op Arrest geleght is (ende noch niet versonden aen
dat Leege Gerichte) sal geschieden voor dat Hooge Ge-
richte.

XV.

Item, aentreffende de geloften vande
I vremde becommerde Persoonen t'ontfangen, voor,
ende al eer die saecken, vanden Hooge Gerichte, tot
den Leege, is versonden, indien by Partyen alleen d'Ar-
rest wort gerelaxeert eenen tydt lanck, ofte, op conditie,
voor, ende al eer die saecke, vanden Hoogen Gerichte,
tot den Leegen, is versonden, dat selve sal gebeuren voor
't Hooghe Gerichte.

XVI.

MAER soo Partyen d'Arrest teene-
mael afgaen, ende daer op vertyen, soo sal 't selve

mogen geschieden voor 't Hooge , oft Leege Gerichte,
daer, Partyen, dat gelieven sal.

XVII.

ITem, van alle saecken, voor 't Hooge
Gerichte bekent, oft verobligeert, sal 't Hooge Ge-
richte alleen kennisse nemen.

XVIII.

ITem, dat die geene, die eenen ande-
ren wilt accuseeren, betichten, oft aentygen eenige de-
licten, daer de punitie van Lijf, of Lith, ofte andere
straffinge, den Hooghen Gerichte competerende, soude
uyt volgen, als het selve bewesen, ende bethoont waere,
dat sal gebeuren voor 't Hooge Gerichte.

XIX.

ENde van alle andere Gevechten, en-
de Wonden, salmen dingen voor Borgemeesteren,
ende Geswooren, die, daer af, kennisse sullen nemen.

Item,

IT E M , alle materien van verbael Injurien, die d'een, den anderen opseggen, tenderende tot reparatie haerder Eeren, ende correctien daer toe staende, salmen dingen, ende vervolgen voor Borgemeesteren, ende Geswooren.

BEhoudelyck, soo wanneer de Beclaegde, in sijn Antwoort, ofte Allegatie, ofte anderffints, voor Recht, die feyten, ende delicten, den anderen opseggt, verclaert te willen bewysen, verificeren, ende goet doen; ende dat selve gedaen, soude daer correctie vallen van Lijf, en Lith, oft andere straffinge, den Hoogen Gerichte competerende, fullen die Borgemeesteren, ende Geswooren, schuldich zijn, tot hun te nemen, twee Schepenen, om present te zijn in het verhooren vande Getuygen.

ENDE soo verre sy, by dien Thoon, bevinden den Claegere belast te zijn vande selve Feiten,

ten , fullen schuldich , ende gehouden zyn 't selve Proces over te seinden aen 't Hooge Gerichte , om , daer inne, voorts geprocedeert, ende die Hoogheyt, van beyde Princen, bewaert te worden , als die vanden Hooge Gerichte bevinden fullen te behooren.

XXIII.

Item, van alle Commer-saecken, het zy sy zijn gespecificeert in 't selde Poinet , vande oude Privilegien , ofte niet , daer punitie af-valt van Lijf , ofte Lith , ofte andere Crimineele straffinge , als Geesselen, Teecken en van yser te branden , ende andere correctie Criminele, van oudts, den Hoogen Gerichte toebehoort hebbende ; daer van fullen die Schoutetten , beyder Princen, voor 't Hooge Gericht claegen , sonder dat die vanden Leegen Gerichte hun des fullen, eenighsints , onderwinden, behoudelyck , dat sy fullen mogen present zijn, in 't voorstellen van alsulcke klachten , examinatie vande Delinquanten , ende, anderffints, in alle manieren, als sy gewoonlyck zijn.

XXIV.

MAer van andere saeken, daer geen punitie van Lijf, oft Lith en valt, ende ^{geene} Hoo-

55

Hoogheyd inne gelegen en is, sullen Borgemeesteren, ende Geswooren, die Overtreeders corrigeren.

XXV.

ITem, is voorts geordineert, dat van nu, voortaan, alle gemeene Plaetsen, de Stadt toebehoorende, sullen uyt-gegeven worden by Schoutetten, ende Schepenen, beyder Gerichten, ende Borgemeesteren, ende Geswooren; t'saemender-handt, sonder dat die Schoutetten, Gerichten, oft Borgemeesteren, ende Geswooren, daer van eenige Rechten sullen nemen: dan al 't geene, dat daer van comen sal, sal tot oirbaer, ende profsijt der Stadt zijn.

XXVI.

ITem, soo verre yemandt wilt reduce- ren, ofte hem wilt beklaghen van eenighe arbitrale uyt-spraecke, sal, 't selve, moeten doen voor Gherichten, daer die materie, ende principale Questie behoort hadde geintenteert te worden.

Ende

ENDE soo verre alleen Questie valt vande voldoeninge vander uyt-spraeken, sal die kennisse, daer af, competeren den Leegen Gerichte.

XXVIII.

ALle welcke Poincten, ende Articulen, Wy willen onverbreeckelyck onderhouden hebben, alwaert oock soo, dat eenige Partyen, in haeren heyschen, ende aensath stelt, ofte bedinght dese, ofte diergelycke woorden: Liever dat Huys geleverd, ofte yet anders gedaen, dan hondert goudt-guldens; onder 't dixel van welcke woorden, als alleenlyck dienende tot declaratie vanden interest, by Partye gepretendeert, ingevalle den heysch niet voldaan en worde, ende alsoo niet kunnende veranderen die nature vande Acten, ofte heysch, wy niet en willen eenige saecken, voor dat Leege Gerichte, betrocken worden, die, anderffints, naer de Privilegien, ende distinctien (hier boven gestelt) daer niet en hooren.

XXIX.

TOt welcken eynde, sullen Partyen, die, voor dat Leege Gerichte, yemanden sullen willen

willen aensprecken, in haerlieder aenspraecke, ofte heysch, expresselyck, met goeden onderscheydt, verclaeren die materie vande Acten, daer uyt, alsulcken heysch, oft aenspraecke spruytende is, op die pene, van dat den selven heysch, anderssints, sal worden gehouden van onweerden, ende, die Gedaeghde, niet en sal gehouden zijn daer op te antwoorden.

Verbiedende, voorts, beyde de voorz GERICHTEN, Hooge, ende Leege, op onse arbitraele correctie, dat sy, van nu, voortdaen, niet meer, d'een, tegen d'ander, en protesteren, doen, noch laeten protesteren, noch appelleren, noch hun voegen, noch adhereren met der eene, oft andere Parthyen, alsser eenige Questie valt, vande Jurisdictien, tusschen die Gerichten, maer dat sy Parthyen laeten declineren, ende appelleren op haeren cost, ende peryckel: Ende soo verre eenige Questie, tusschen hun, op-geraecte te ryfen, dat sy minnelyck, ende in vriendschap, met malkanderen, communiceeren, om sulcke differentien neder te leggen, ende te beslichten, indien hen, 't selve, doenlyck zy: ende soo verre niet, fullen daer af, sonder vertreck, zijn schuldich Ons t'adverteren by geschrifte, om, daer op, geap-
 pointeert te worden, gelyck wy fullen bevinden te behooren, soder binnē middeler tyde, yet ter eenre, ofte ter andere syden te attenteren, d'een, tegen d'andere, in eeniger ma-

nieren, tot dat by Ons, daer inne, sal voorfien, ende geordineert zijn :

Want Ons alsoo gelieft.

ENde, des t'oirconden, hebben Wy onsen Zegel hier aen doen hangen. Gegeven in onser Stadt van Brussele, den tweeden dach van September, in 't Jaere, ons Heeren, duyfent vyf hondert ende t'festich, van onse Rycken van Spagnen : Sicilien, 't vijfde : ende van Napels, 't sevenste.

CAPIT.

CAPITULATIE DES
Faers 1632, geaccordeert aen die
vande Geestelyckheyt, ende
Magistraet der Stadt
Mastricht.

I.

DAT alle Offensien, ende
 Injurien, gedaen, soo wel by Geeste-
 lycke, ende Religieuse, als Wereltlyc-
 ke Persoonen, niet alleen voor, maer
 oock geduerende dese Belegeringhe,
 ter eenre, ende, ter ander syde, t'ee-
 nemael sullen zijn, ende blyven ver-
 geten, ende vergeven.

II.

DAT binnen de Stadt Maestricht, voortaan, vryelyck, ende publickelyck gepredickt, ende geoeffent sal worden de Gereformeerde Religie, soo als die, inde Ge-unieerde Provincien, wert ge-exerceert, ende dat inde Kercken van S. Jacob, ende Hilarius (soo de selve, daer toe, bequaem zijn) soo niet, dat daer toe twee andere bequamer Kercken sullen worden gebruyckt.

III.

DAT de Heere Hoogh-Prooft van S. Servaes, ende alle Geestelycke, Kerckelijcke, en-Religieuse Persoonen, als de Heere Hoogh-Prooft onser L. Vrouwen, beyde de Heeren Dekens, ende Capitulen, met haere Supposten, de vier Pastooren, de Collegie van- de Societeyt, alle Cloosters, ende Persoonen, van wat Staet, Digniteyt, Qualiteyt, Ordre, ofte Fonctie die zijn, geene uytgefondert, sullen blyven, ende worden gemeynteneert in, ende op alle haere respectieve Goederen, Incomsten, Digniteyten, Privilegien, Vryheden, Exemptien, Heerlyckheyden, Jurisdictionen, Collatien van Prebenden, Beneficien, Officien, Fonctien, Bedieninghen, Gebruycken, ende Possessien, soo buyten, als binnen de
voorfs

voorsz Stadt , niets uytgesondert , soo als sy alle, ende ye-
gelyck, de selve, voor desen, ende tot noch , hebben ghe-
hadt , beseten, ende gebruyckt , sonder dat yemandt van
de selve , daer inne , eenigh beleth , verminderinge , oft
veranderinghe sal geschieden.

IV.

Dienvolgens sal , inde Stadt Maef-
tricht, blyven de publycke exercicie vande Room-
sche Catholycke Religie, inde Kercken, Cloosters,
ende over al, soo deselve, aldaer, tot noch toe, geëxerceert
is geweest, sonder eenige verhinderinge, oft beleth.

V.

Dat alle Persoonen , Familien , ende
Goederen , oock Privilegien , Exemptien , ende
Vryheden , te Water , ende te Lande, van Burge-
ren, ende Inwoonderen , mede oock vande Ambachten,
Hospitalen, Armer Taeffelen ten grooten Heyligen Geest,
ende diergelycke Fondatien , soo binnen , als buyten het
distrikt , der voorsz Stadt , gelegen, sullen zijn, ende bly-
ven vry , ende onverhindert.

Dat

VI.

DAT de Heeren Staten, der Vereenigde Nederlanden, anders niet, binnen de voorfz Stadt, ende diftrickt der felver, en fullen aenveerden, als 't gene aenden Coninck van Spagnien, als Hertogh van Brabant, daerinne toegestaen heeft, volgens de Chartres daer af zijnde, die ge-exhibeert, ende, voort, inde Stadt bewaert fullen worden, naer ouder gewoonte; ende fullen eenige, der leste gedaene, ende gesloote Rekeningen, worden overgelevert: Ende dat aenden Bifchop ende Prince van Luyck fal blyven de gemeyne indivife Jurifdictie, ende alle fijne Domeynen, foo als voor defen, ende tot noch toe.

VII.

DAT de voorfz Heeren Staten de voorfz Stadt fullen gouverneren, t'saementlyck, metten voorfz Bifchop ende Prince van Luyck, als eenen Staet, ende Provincie particulier, verfcheyden van d'andere Staeten, ofte Provincien van beyde de voorfz Heeren, gelyck, voor defen, den Bifchop, ende den Coninck van Spagnien, de felve Stadt, gegouverneert hebben, foo in materie van Justitie, als refort, ende Politien.

Wat

VIII.

WAT aengaet het publiceren vande Placcaeten, ofte Edicten, mitsgaders den cours, ende permissie van alderley Munte binnen de voorsz Stadt, 't selve sal worden gelaeten by het gebruyck, als ten tyde den Coninck van Spagnen, deselve Stadt, beseften heeft, is geweest.

IX.

DE Officiere, hebbende eenighe Commissie vanden Prince van Luyck, sullen hunne Officien behouden, sonder eenige swaricheyt, oft anderen Eedt te doen.

X.

DAT aen alle Burgeren, ende Geestelycke Persoonen, sal worden gepermitteert, met hunne Familien, ende Goederen, buyten dese Stadt te verrecken, ende hunne Erf, ende andere Goederen, te verkoopen, tot allen tyden, als hun sulcx sal goet-duncken, sonder, ten op sien van dien, eenighsints te mogen belast worden.

Dat

XI.

DAT de Heeren Staten Generael
 confenteren, aen alle Inwoonderen der voorsz Stadt,
 geduerende den tydt van twee naest-comende Jaeren , te
 mogen gaen in alle Steden, subject den Coninck van Spa-
 gnien, omme, aldaer, hunne affairen te verrichten, mits,
 alvooren, hun aengegeven hebbende aen den Gouver-
 neur der Stadt Maestricht, ende datse niets en doen, oft
 attenteren, tot naedeel, ofte ondiensst vanden Staet der
 Ge-unieerde Provincien.

XII.

DAT van eenige nieuwe Imposten,
 over de voorsz Stadt, ende Ingefeten van dien, in-te-
 voeren, niet en sal worden gedaen, dan met Communi-
 catie, ende gemeen Advys vande Heeren Staten Generael
 der Vereenighde Provincien, ende den Heere Prince van
 Luyck.

XIII.

DAT de voorsz Stadt, ende Regeer-
 ders der selver, niet en sullen, met onkosten, over het
 maec-

mæcken van nieuwe Fortificatie, worden belast, maer
sullen, tot der Stadts kosten, onderhouden haere Poor-
ten, Mueren, ende Vesten.

XIV.

HET Garnisoen te Voet, ende te
Peerde, 't welck, inde voorsz Stadt, sal komen ge-
lecht te worden, mits-gaeders Wagens, ende train van
Artillerie, sullen worden gelogeert, ende geleght, soo als
voor defen, ten tyde dat de Stadt is geweest onder den
Coninck van Spagnen, is geschiedt, oft in sulcker voe-
gen, als, naer occurrentien van faecken, daer over, met
den Magistraet naerder sal worden geaccordeert.

XV.

ALLE Stadts, ende andere publycke
Reeckeningen, hier vooren gedaen, ende gesloten,
sullen alsoo blyven, sonder dat, daer op, eenige recherche
sal vallen.

XVI.

ALLE schulden, die, geduerende de-
se Belegeringe, ende daer bevorens, tot behoeve,
ORDON. Ii ende

ende in naeme vande Stadt, zijn gecontracteert, sullen uyt der voorschreven Stads-middelen betaelt worden: ende de schulden, gecontracteert op den naeme, ende tot behoefte vanden Coninck van Spagnen, sullen worden betaelt uyt de Domeynen desselfs, inde Vroenhove, ofte Lande van Overmase, verschenen voor date van desen.

Aldus gedaen in 't Leger voor Maeftricht, den 22 Augusti 1632. Was onderteekent,

Henr: de Nassau.

Ende meer beneden. Ter Ordonnantie van *Syn Excell. Junius.* Ende met den Zegel van *Syn Excell.* in 't roodt besegelt.

ORDON-

ORDONNANTIE, STYL,
*ende maniere van procederen, voor de
 acht Gecommitteerde Heeren vanden
 Eersamen Raedt der Stadt Maes-
 tricht, over die Audientie, ende Decisie
 sommaire van alle Differenten, ende
 Geschillen, vallende tusschen die Pach-
 tenaers der Stadts-middelen, ende al-
 len Partyen op 't stuck van die frau-
 den, ende overtredinge vande Pach-
 ters Conditien.*

I.

DIE voorschreve Gecommitteerden
 sullen, op twee dagen ter weeken, naementlyck
 des Maendaghs, ende Donderdaghs, hunne laeten
 vinden, met den Secretaris, op 't Stadts-huyse, genaemt
 die Lanscroone, voor middage, ten acht uren.

II.

DEN Pachtener, willende yemanden betichten, sal den selven, door eenen Bode, vanden Leegen Gerichte, tegens den selven daege doen op-roepen, ende aldaer, op 't Register, inne-stellen sijnen Heyfch, ofte Calengie.

III.

WAer uyt, den Gedaechde, sal meugen heyfchen, ende lichten Copie, om, &c.

IV.

DEN Pachter, sulcx gedaen, sal tegens den anderen, als voor gelimiteerde daege, andermael laeten, door den Bode, als voor, op-roepen den eersten betichde, ende by faute van antwoordt, versoecken dat sijnen Heyfch, ende tichte gewesen sal worden voor bekendt.

V.

OP al welcke versoeck sal termyn gestelt worden peremptoire, tegens den naesten, op
pæne

pœne van den Heyfch gehouden te worden voor bekend,
Salvo intimatie, ende behoorlycke relace van dyen.

VI.

TEN selven daege dienende, ende den Betichde niet voldaan hebbende van antwoord ofte exceptie, sal, by nieuwe Decreet, verclaert worden vervallen te wesen inde voorschreve gecommineerde pœne.

VII.

ENde, sulcx gedaen, sal den Pachter, ofte den Geïnteresserde, mogen Adjudicatie heyschen, van sijne gedaende tichte, *cum expensis*, die hun oock sal, by Contumacie, aengewesen worden: nochtans purgabel, op de eerst naest-volgende Vergaderinge, mits refunderende die costen, voorders, ende spaeder niet.

VIII.

ENde ingevalle den Betichde, middelertyt, door hem, ofte sijnen gemachtichden Procureur voor-comen, ende den gedaenden tichte bekendt, sal, daer over, terstont condemnatie vallen, alles volgens die Pachters conditien.

Maer,

IX.

MAer, ingeval, hy compt die ghe-
daende tichte te ontkennen, sal den Pachter gere-
guleert worden, *in instanti*, te procederen ten thoon met
Getuygen, ofte ander wettich bewys, *sommarie*.

X.

WAer regens den Betichde sal meu-
gen doen sijn descharge, defentie, ofte exceptie,
met contre-bewys, soo noodich, oock *sommarie*, als voor.

XI.

WAer over die Heeren Gecom-
mitteerden (versterckt met het getal van vyf,
ende niet minder) fullen, op den naeme van-
den Magistraet, die saecke decideren, by condemnatie,
ofte absolutie, naer exigentie, ende meriten der saecken,

XII.

INdien oock niet over die saeke, maer
over het verstant, ende meyninge der Pacht-conditie
questie mochte zijn, sal, daer over, eerst aenden Eersae-
men

men Raedt rapport worden gedaen, ende, dien volgende, worden gesententieert.

XIII.

ENde ingeval, inde saecke, eenich twyffel valt, door contrarieteyt van bewys, ofte anderffints, sullen, die voorfchreve Gecommitteerden, Partyen soecken, by inductie, ende compositie, tot accoordt te brengen.

XIV.

VAN al welcke Gewysdomme sal querelle vallen, by d'eene, ofte andere Partye, voor die Ed: Mo: Heeren Commissarisen Deciseurs van beyde die Genaedige Heeren ende Princen, mits haer regulerende naer style, ende forme, daer over, geraempt.

XV.

ENde specialyck, onder anderen, dat foodanige querelle, niet tegenstaende hen gewysdomme, by provisie, sal worden ter executie gestelt, immers onder cautie *de restituendo*, ingeval, &c.

Maer

MAer ingeval den Pachter, ofte anderen Geïnteresserde, in faute verbleve, ofte soodanige Cautie niet en conde stellen, sal, in alsulcken geval, 't ghene geadjudiceert is, over-gebracht worden in handen vanden Recht, totter tyt, ende wylen.

DIE voorschreve Gecommitteerden sullen dienen, op alsulcke Rechten, ende Proffijten, soo, ende gelyck als men, de selve, is lichtende op de ordinarisse Rolle vanden Leegen Gerichte.

Ende sal hunne Commissie dueren tot die veranderinge vande Wet, ofte dat daer inne anders, by den Eersamen Raedt mach wesen geordonneert. Aldus gedaen, ende besloten inde Magistraets-Vergaderinge, den 17 Februarii 1642.

Ter Ordonnantie vanden selven,

AND: VAES.
RE-

*RECES VOOR HET JAER
Duysent ses hondert sestigh.*

I.

Alfoo bevonden wort dat,
niet-tegenstaende de voorsieninge, by
voorige Recessen gedaen, tegens de
onseckerheyt vande Rechten, ende
Costumen, binnen dese Stadt, te ob-
serveren, die gene, die sulcx is aen-be-
volen geweest, tot noch toe, zijn in
gebreecke gebleven: Omme alle oude Recessen, Regle-
menten, ende Ordonnantien, onder distincte Hoofden,
ende Capitulen te brengen, ende, daer uyt, eene positive
locale Wet te formeren, by autoriteyt van beyde de Hee-
ren Princen deser Stadt: Soo wort nochmaels, aende Com-
missarisen Instructeurs, ende Pensionarisen, serieuselyck
belast, ende bevolen, dat sy, sonder eenich langer delay, oft
versuym, het voorsz Mandaet, ende Ordonnantie, onder

Kk eene

eene behoorlycke erkentenisse, sullen hebben nae te comen, ende te perfecteren, tusschen dit, ende de naest-volgende Commissie, op dat de aencomende Heeren Cómisfarisen Deciseurs, nae voorgaende approbatie, ende authorisatie vande Hoogh-gemelde beyde Heeren ende Princen, mogen bequaem zijn, omme de voorz locale Wet alhier in-te-voeren, ende, nae behooren, vast te stellen.

II.

Alfoo bevonden wort, dat by versterf van d'een, en d'ander, binnen dese Stadt, de beste opzicht, ende Administratie, van de naergelaten Goederen, niet en wort gepractiseert, daer door, niet alleen, oorfaecke wort gegeven tot verscheyde Processen, ten aensien vande vremde, ende afgesetē Persoonen, maer dat ook, onmondige Kinderen, ende Weesen, daer door, merckelyk wordē verkort en beschadigt: Soo wordē, de voorf. Cómisfarisen Instructeurs, ende Pensionarisen, expresselyk gelast, metten eersten, te projecteren, ende te beraemen seckere Poincten, ende Reglementen, waer naer, eene welgeordonneerde Wees-kamer, binnen dese Stadt, soude konnen worden opgerecht, ende, de selve, hare ontworpen Reglementen, te senden aen de Heeren, ende Princen deser Stadt, omme, by de selve, tusschen dit, ende de aenstaende Commissie Decisoir, te werden geëxamineert, ende, nae bevindinge, gearresteert.

Al-

Alfoo de experientie heeft geleert, dat makinge van Testamenten, ofte andere uysterste Wille, by de gene die met de sieckte van Pestilentie is geïnfecteert, hier bevorens niet en is gereguleert, ende, daeromme, verscheyde Processen, onder de Naerkomelingen, heeft veroorsaect: Soo wort, mits desen, gestatueert, gewillecoert, ende geordonneert, dat alle Persoonen, faculteyt hebbende om te Testeren, die met de voorfsz sieckte van Pest sullen wesen besmet, ten minsten sullen gehouden wesen, voor twee bequame Getuygen, te declareren haren uystersten wille, dewelcke, de selve aenstonts, immers binnen 24 daghen, naer de declaratie, sullen hebben, by Schrifte, te redigeren, ende aenden Hoogen Gerichte, des Man des Ban, te presenteren, omme geregistreert te worden: waer sonder, de voorfsz Declaratien, ende Testament makinge, van geenen Geloove, ende, vervolgens, nul, ende van onwaerden sullen wesen.

IV.

Alfoo verscheyden Defecten bevonden worden inde Notariale Attestatien, ende Getuygenissen, daer mede, de Persoonen, extra-judicielyck worden ingeleyt, ende haer, naderhandt, voor den Rechter vinden geëngageert, niet sonder vreesse van Meyn-

eedicheyt : Soo wort, mits desen, geordonneert, dat voort-
 aen alle Acten van Getuygenisse, soo valitudinair, als an-
 dere, daer mede men sich, in Recht, ende Processen, sal co-
 men te behelpen, sullen moeten gepasseert worden voor
 twee Gerichtelycke Persoonen, 't zy Gesworens, 't zy Sche-
 penen, ende Secretaris, nae qualiteyt van saecken, onder
 een gereguleert salaris, omme te syner tydt, soo noodich,
 te worden gerecolleert, op poene van nulliteyt : ende dat
 geene andere, als hier bevorens gereguleerde getuygenis-
 sen, in Rechte, Geloof sullen meriteren.

V.

Alfoo by Reces vanden Jaere 1658,
 onder anderen, is gestatueert, ende geprefigeert see-
 keren precysen tydt, binnen den welcken alle Pro-
 cessen, inde eerste instantie hebben, moeten worden ge-
 decideert, ende, by instructie, in staet van wyfen gebracht,
 omme, by Commissarisen Deciseurs, te werden getermi-
 neert, ende dat de observantie, daer af, tot noch toe, niet
 en is in train gebracht : Soo wort, mits desen, nochmaels
 wel expresselyck geordonneert, ende gestatueert, aen alle,
 ende een yegelyck, die sulcx mach aengaen, soo Rechters,
 als Practisijns, dat sy haer, tegens het toecomende, volgens
 de voorz Recessen, punctuelyck sullen reguleren, ende,
 daer aen, conformeren, op de poene, daer by, gestatueert.
 Alfoo

Alfoo bevonden wort, dat, van tydt, tot tydt, geduerende het aenwesen vande Ed: Mo: Heeren Commissarisen Deciseurs, binnen dese Stad, verscheyde Persoonen, dewelcke eenige quytslaeghen van Pacht-penningen, ofte andere gelt-saeken, ende beneficien versoecken: hare Requesten weten te adresseren, ende te reitereren, niet-tegenstaende, sy Luyden, by voorgaende Commissien, met kennisse van saecke, zijn afghewesen, waer door gebeuren kan, dat, naer verloop van Jaren, by onsteuntenis van de noodige informatien, een, ende 't selve versoeck werde ontfeyt, ende toegestaen, tot prejuditie, ende beswaernisse vande Stadts-Financien: Soo wort, mits desen, wel expresselyck gestatueert, ende geordonneert, dat de Secretarisen, deser Stadt, alle foodanige Requesten, als, ter saecken voorz, sullen worden gepresenteert, gheduerende eleke Commissie, in een separaet Register, ten coste vande Supplianten, sullen registreren, mette Apostillen, daer op verleent, ende het selve Register, inde volgende Commissie, aende opgemelte Heeren Commissarisen Deciseurs over-reycken, om alle de voorz abusen voortecomen: tot welcken eynde, alle Requesten, met hare Apostillen, al voren, de selve, aen Partyen Supplianten uyt te reycken, aende voorz Secretarisen sullen worden ter hant gestelt, om aenstonts, als voren, te worden geregistreert.

Alfoo

VII.

Alfoo bevonden is, dat eenige tydt, herwaerts, inde Gewant-Maeker Ambacht, ende eenige andere Ambachten, tusschen de respectie Meefters, niet en is geobserveert de noodige pariteyt, inde Administratie van s' Ambachts Penningen, ende in de bewaringe van de Ambachts-boecken, ende Statuten: Soo wort, mits desen, geordonneert, ende gestatueert, dat, voort-aen, in den voorz Gewantmaker, ende andere Ambachten, de respectie Meefters, van Jaere, tot Jaere, by beurten, de Ambachts-boecken, ende Statuten, sullen onder haer behouden, ende bewaren, de Ambachts-penningen administreren, ende verantwoorden, ende, voorts, alles doen, wat, tot een Ambachts-Meester, specteert: sullenende, de Brabantsche Meefters, als nu by den Magistraet aen te stellen, de eerste beurte hebben in het voorz Gewant-maecker, ende andere Ambachten, daer inne de Luycksche Meefters, eenige Jaeren, herwaerts, by in-advertentie hebben geprevaleert.

VIII.

Alfoo bevonden wort, dat eenighe Luyden haer latē gelusten over te dragen, en te cederen

ren litigieufen Actien , ende andere pretensien , aende Wees-Meesteren, Diaconien, ende Gast-huysen, door het vervolgh van de welcke, de selve, niet alleen in groote opspraeck by de Gemeente, maer oock in veele onnutte costen comē te vervallen : Soo wort, mits desen, geordōneert, en gestatueert, dat, voort-aen, geene Wees-Meesters, Diaconen , Rent-meesters, ofte andere Administrateurs van pieuse, ende Arme Goederen, eenige litigieuse, ofte andere Actien, ofte pretentien, dewelcke buyten dese Stadt, met Proces, souden moeten vervolgh, ende geobtineert worden, en sullen mogen aennemen, ofte vervolgen, sonder alvooren, daer toe, te hebben de schriftelycke permissie vanden Eersamen Raedt, nae dat de Pensionarisen, alvoorens, de deuchdelyckheyt der Actien, ofte pretensien, sullen hebben geëxamineert, ende, daer af, in volle Raedts-Vergaderinge gerefereert ; ende voor soo veele de voorz Actien, ofte pretensien souden moeten gerechtelyck, binnen dese Stadt, geprosequert worden, dat de voorz Wees-Meesters, Diaconen, Rentmeesters, ofte andere Administrateurs van pieuse, ende arme Goederen, niet en sullen vermogen soodanige Processen intenteren, veek minder vervolgen, sonder voorgaende kennisse, ende goetvinden vande Magistrale Leden, die met de voorz rechtspraecke niet geoccupeert en zijn, ten minsten van de Luycksche, ofte Brabantsche syde, nae dat de voorz Actien, ofte pretentien, aende Roomsche Catholycke, ofte Gere-

Gereformeerde Armen, ofte Godts-huysen, werden aengebuden, met assumptie van Pensionarisen, of Pensionaris, van die sijde, daer aen, als vooren, de Cessie wort gedaen.

IX.

ENde op dat niemant, tot wiens kennisse, dit naeste voorstaende, ende alle andere Recessen, behooren, daer af ignorantie en pretendere, soo sal, 't selve, ten aenhooren vande volle Magistraet, ende van alle Practisijns, werden gepubliceert: ende sullen de andere Recessen, ofte vande Puye van 't Stadt-huys, ofte andere plaetsen, daer sulcx behoort, mede aen de Borgerye, ende anderen, nae behooren, werden bekendt gemaect, op dat niemandt, door onkunde, voor het toekomende, over de non observantie, en hebben sich te excuseren.

Aldus ghearresteert binnen Maestricht, inde Lancroone, den 8 September 1660. Was onderteeckent,
A. de Kerckhem. R. V. Langen. Charles de Mean. R. W. V. Kniphausen.

Com-

Ommiffarifen Decifeurs

C van beyde Genadige Heeren ende Princen, onder-vonden hebbende, in 't opnemen der Rekeningen, soo van de Stadt, als van de Rent-meesters der pieuse Goederen, dat hoogh-noodigh is, dat, tot welvaeren, ende beneficie van dien, op seeckere Poincten werde versien, soo hebben sy goet gevonden, mits desen, t'ordonneren, ende te statueren :

I.

Eerstelyck, dat alle Stadts-Wercken, ende Gebouwen, in 't generael, niet eerder als met de maent van Martio sullen hervat, oft begōnen worden: en wederom, met het eynde van de Maent October, opgeschorft, ende gestaect blyven, nootsaekelycke reparatie, nochtans, uytgesondert.

II.

In welcken cas, dat eenige souden Imogen onvermoedelyck comen voor te vallen, sullen

Ll op de

op de notificatie van den Bouw-meester, de regerende, ende laest-gewesene Borgemeesteren, oft presiderende Schepenen, de plaetsen visiteren, ende daer van rapport doen ter Vergaderinge vanden Eersaemen Raedt.

III.

OP Ordonnantie van de welcke de voorsz reparatie sal geschieden, edoch nauw, ende scharp regard nemende, dat, naer de cortheyt der daegen, de daegh-huyren worden gereguleert door den Bouw-meester, ten overstaen, ende kennisse van de voorsz regerende, ende jonghst-gewesen Borgemeesteren, oft presiderende Schepenen, als Superintendenten van Stadts-Bouwagien, neffens den Pay-meester, waer nae, den Bouw-meester, hem precise sal hebben te reguleren: ende in cas van contraventie, den arbeyts loon tot sijnen last houden, sonder dat den Pay-meester die sal vermogen te betaelen.

IV.

ENde sal, soo aen de Vidimerende, als Pay-meesters, in den tydt, nevens den Contrerolleur, tot hunne naerichtinge, in desen, van tydt, tot tydt, overgereyckt worden de memorie, waer toe den arbeydts loon

loon gereduceert is , om daer naer , in t'examineren der Cedulaen , ende betalingen van dien , goet regard te nemen.

V.

ENde blijft, voorts, d'executie vande voorige Recessen, op 't punte van mesnagie, geëma- neert , eñ insonderheyt , waer by gelaft is , in 't ordinaris bouwen, niet te excederen, Jaarlycks, de somme van thien duysent guldens, sonder Consent, ende Octroye van bey- de Genadige Heeren ende Princen: den Eersamen Raedt, ende Allen anderen , die sulcx aengaen mach , serieuse- lyck aen-bevolen, soo als sy dat, in toekomende , op hae- ren Eedt, ende Ampt, sullen willen, ende moeten verandt- woorden.

VI.

Alsoo men ontmoet groote confu- sien, ende onregeltheden inde Rekeninghe van de Rent-Meesters , ende Administrateurs van de Goederen tot de Taefel van den H. Geest, ende andere Hospitalen de- ser Stadt behoorende : eensdeels spruytende uyt de veel- voudighe verdonckerde , oft in Proces hangende posten, oft bestaende in kleene parceelen van Gronden , van Er-
L 1 2 ven,

ven, Chynfen, Marken, ende Erf-renten, die met grootē moeyten, ende onkosten moeten in-gevoordert worden, mede dat oock, tot noch toe, met restanten is gherekent geweest.

VII.

OM waer in, naer vermogen, te voorzien, worden, met desen, alle de Rent-meesters respectie gelast, van nu, voort-aen, niet meer met restanten te rekenen.

VIII.

MAer dat sy Luyden alle de achterstellige Pachten, Renten, Chijnfen, als, andersints, van haere bedieninge dependerende, als ontfangen, sullen inbrengen, ende moeten verrekenen.

IX.

ENDE in cas eenige Pachtters, oft Rent-debiteuren, niet souden mogen solvent zijn, oft dat aen de selve eenige gratie, of remissie behoorde te geschieden,

Sul-

X.

Sullen de voorz Rentmeesters sulcx,
by Requeste , aen de Heeren Commissarifen Deci-
seurs , van beyde de Genadige Heeren ende Princen , re-
monstreren , oft , in der selver absentie , aen den Eersae-
men Raedt, om daer in, op 't advys, ende bericht van de
Meesteren, te disponeren, nae exigentie van saecke.

XI.

Sonder dat nu , voort-aen , de selve
Meesters , uyt haren hoofde , eenige remissie fullen
mogen doen, oft kennisse van dien, aenmatigen.

XII.

DE Paymeesters-Clercquen, *Loyens*,
ende *Jonckheer*, worden, met desen, gelast, ende geor-
donneert, haer te informeren, ende optesoecken, wat voor
der voorf. pieuse Goederen in dispuyt hangen, oft hoe lang
de selve gehangen hebben, en voor wat Rechter, om, ten
spoedichsten, by definitive Sententie, oft Transactie, de
voorz disputen gedefinieert te sien.

XIII.

Sullen mede , van alle de ongelegen
Parceelen, van Gronden, van Erven, in weenich, soo
groot

groot als cleen Roeden Lants bestaende : Item van alle Mercken, Chinsen, ende geringe Erf-renten, ende Incomsten, ten spoedichsten eene Lyfste, uyt de Leggers, Rekeninghe, ende Registers, formeren, ende, daer over, confereren met de Meesters, ende respectieve Rentmeesters van de pieuse Goederen.

XIV.

Die de selve dan sullen overnemen, ende aen beyde de Genadige Heeren ende Princen versenden, om der selve wel-behagen daer over te verstaen, oft die niet soude publikelyck connen opgeveylt, aen de Meest-biedende vercocht, ende ingeloft worden, mits dat het provenu van dien, ter tafel van yder Corpus, wederomme geappliceert wierde, tot inkoop van vaste Renten, staende geaffecteert op 't Corpus deser Stadt, oft tot aencoop van eenige andere Gronden van Erven.

XV.

Ende sullen, by de Secretarisen, tot laste van de Stadt, Copyen werden gegeven, aen alle de gene, die sulcx aengaen mach, tot der selver naerichtinge. Aldus gearresteert binnen Maestricht, op de Lanscroon den 1 September 1660. Was geteekent, *A. de Kerckhem. R. V. Langen. Charles de Mean. R. W. V. Kniphausen.*

De

DE ondergesz Commissari-
 fen Deciseurs, van beyde Genadige
 Heeren ende Princen deser Stadt,
 Considererende, dat den tydt van
 hare Commissie, nu, genoeghsaem,
 verlopen is, ende sy op haer vertreck
 staen; ende dat, wel licht, verscheyde
 Perfoonen, welckers Processen, ende questien, door der
 selver Sententien, ende Appoinctementen, zijn beslicht
 geworden, tot reële voldoeninge, ende effectieve Executie
 vanden selven, souden mogen van nooden hebben der
 selver hulpe, ende directie, soo by Executie, als Requisi-
 toriale middelen, daer van sy, by der selver vertreck, sou-
 den blyven gefrustreert: hebben, tot suppletie van dat
 gebreck, goet-gevonden te lasten, ende authoriseren de
 Heeren Commissarisen Instructeurs, van wegen beyde
 Genadige Heeren ende Princen aengestelt, gelyck sy de
 selve lasten, ende authoriseeren, mits desen, om alle cos-
 ten te taxeren, daer inne d'eene, oft d'andere Partye, by
 ons, gecondemneert is: mede om foodanighe middelen
 van Executie te beraemen, ende ordonneren oock fooda-
 nighe Brieven, van Requisitie, mede te deelen, als inge-
 volge vande voorsz Heeren Sententien, ende Appoincte-
 men-

menten, by yemanden van Partyen triumphanten, soude mogen werden gerequireert. Sullende de selve zijn, ende gehouden worden, gelyck sy, de selve, voor foodanighe, met desen, qualificeeren, ende becrachtighen, als of die by Commissarisen Deciseurs gedaen waren, ende gedepefcheert. Actum Maestricht den 7 September 1660.

A. de Kerckhem. R. V. Langen. C. de Mean.

OPE-

OPENE BRIEVEN VAN
*Declaratie, ende Confirmatie van-
 de Maestrichtse Concordaeten,
 De non evocando.*

ALSOO inden Raede des
 Konincks , geordonneert in dese Sy-
 ne Majesteyts Landen, ende Hertog-
 domme van Brabant , waere den se-
 vensten dagh deser tegenwoordiger
 maent van December , overgegeven,
 ende gepresenteert seeckere Suppli-
 catie , by , oft van wegen de Gedeputeerde der Stadt van
 Maestricht , daer by sy te kennen gaven , in substantie,
 hoe dat geheel notoir was , dat , van over alle immemo-
 riale tyden, die Hertogen van Brabant, ende die Heeren
 Bisschoppen tot Luyck, waren geweest Heeren ende Prin-
 cen der voorz Stadt, ende dat, ten respecte vande voorz

obvot

M m

Ge

Gemeenschap, ende tweeheericheyt, tusschen de selve, gemaeckt waren verscheyde Concordaeten, ende Recessen, naer dewelcke, die voorsz Stadt, altydt hadde gereguleert geweest, soo in het feyt van Justitie, als van de Policie; ende, onder andere, dat d'Ingesetene, der voorsz Stadt, buyten de selve niet en mochten geëvoceert, noch te Rechte betrocken worden voor de Raeden respectie in Brabant, oft in den Lande van Luyck, maer waeren, in d'eerste instantie, alleenlyck convenibel voor hunne ordinarisse Richteren, binnen de voorsz Stadt: ende, by wege van Appellatie, voor de Heeren Commissarisen Deciseurs, die vanden Hertoge van Brabant, ende Heere Prince tot Luyck, aldaer, alle Jaeren worden gefonden, om de voorsz Appellatien, binnen de selve Stadt, te definiëren: welcke voorsz Richteren, aldaer, hadden kennisse, berichte, ende Judicature van alle saecken, met exclusie van alle andere Hoven respectie vande voorsz Heeren ende Princen, die volgēde de voorsz Concordaeten, binnen Maestricht, waeren incompetente Richters, behalven in seeckere geëxcipieerde saecken, aen hun gereserveert, ende daer af, sy, de kennisse altyt privative hebben ghenomen, als van het crimen van Lese Majesteit, remissien van Delicten, Legitimatien van Bastarden, Relevementen, ende andere, dependerende van Regalien van Souveraine Princen: Welcke voorsz Concordaeten oock vernieut, ende geconfirmeert waeren by den Reesse van
 bejde

beyde de voorſz Heeren ende Princen , gemaectt inden Jaere vyfthien-hondert ende tachtentich , zijnde daer by oock expreffelyck geſtatueert : Dat Sijne Majesteit , als Hertoge van Brabant, ende die voorſz Heere Biſſchop tot Luyck, van Jaere, te Jaere, inde voorſz Stadt fouden ſeynden, elck, twee Commiſſarifen, die, aldaer, de Wet fouden ſtellen, committeren, ende vernieuwen, om heur voorſz Jurifdictie te bedienen : te weten vierthien Schepenen, de ſeven Hertoghs, ende de andere Luyckſche Borgers, die aldaer, met de twee Schoutetten, fouden repreſenteren het voorſz Hoogh-Rechte, ende, voor ſulcks, boven die kenniſſe vande Civile ſaecken, daer inne ſy in voor-tyden plochten te vonniſſen, oock fouden alleen, ende geheelyck hebben de Jurifdictie, ende Judicature vande Criminele ſaecken, ende dependentien van dien: ende, daerenboven, de voorſz Commiſſarifen, alle Jaeren, oock fouden nomineren, ende inſtellen twee Borgemeesters, ende acht Gefwooren, als Richters van alle Perſonelle ſaecken, procederende van Coopmanſchappe, coope, ende vercoope, van gereede, oft meubele Goederen, verhueringe van Huysen, pachinge van Landen, ende andere Erven : Welcke voorſz dry diſtincte Collegien reſpective van ſeven Brabantsche, ende Luyckſche Schouteth, ende Schepenen, twee Borgemeesters, ende acht Gefwooren, ten reſpecte vande voorſz Jurifdictie in het feyt van Juſtitie, maeckten t'ſaemen, met de twee Rent-

meesters, ofte Peymeesters, oock een Lichaem, representerende den gemeynen Raedt der voorfz Stadt, ende waren, alle de selve, geconstitueert van Hertoghs, en Luyckfche Persoonen, in gelyken getalle, ende met gelycke machte, ende autoriteyt, ende werde by hun t'saemen getraecteert, ghedelibereert, ende by meerdere stemmen geresolveert, op 't gene dat behoorde tot administratie, Regeringe, ende Policie, ende andere gemeyne saecken der voorfz Stadt: ende waeren, deselve, oock gehouden (voor, ende aeler sy hunne Officien mochten onderwinden) den Eedt van getrouwicheyt te doen, aen beyde de voorfz Heeren ende Princen: ende, daer by, oock te sweeren, dat sy inviolabelyck souden observeren, ende houden die voorf. Córdaceten, en Recessen: Ende want, des niet te min, gedurende den tydt van eenige jaeren, herwaerts, diversche Afgesetenen, hun houdende in den Lande van Overmaese, Luyck, ende onder het Rycke, hun hadden vervoirdert tegen, ende in prejudicie van dien, d'Ingesetenen van Maestricht voorfz, indifferentlyck, in alle Actien te doen evoceren, ende te Rechte betrecken, soo voor den voorfz Raede, als voor den Heere Official, ende andere foreyne Rechters inden voorfz Lande van Luyck; ende dat, dienvolgende, sonder regard te nemen op de protestatien, ende exceptien Declinatoir, daer tegen, geproponeert, eenige saecken, aldaer, waeren aengehouden geweest, ende Partyen geordonneert, daer
inne,

inne, ten principaelen t'antwoorden, ende *Litem* te con-
 fteren : soo hadden, ter instantien vanden Magistraet, en-
 de van Partyen geïnteresseerde, alle die voorz Processen
 gereproduceert geweest voor die Heeren Gecommitteer-
 de, tot de Conferentie van beyde de voorschreve Heeren
 ende Princen, gehouden, binnen de voorschreve Stadt,
 inden Jaere 1615, ende waeren alle de selve, uyt crachte
 vande voorz Concordaeten, ende Recessen, generalyck
 gerenvoyeert voor de voorschreve Gerichten, binnen de
 voorschreve Stadt; ende soo die van 't voorz Magistraet,
 daer naer, aende voorschreve Heeren Gecommitteerden,
 oock, instantelyck versoght hadden, dat de selve souden
 gelieven te versien, dat die voorschreven evocatie niet
 meer en souden gedaen worden : hadden beyde de Hee-
 ren Cancelliers hun, op de voorschreve Propositie, voor
 antwoorde gesegt, dat die voorz Concordaeten, ende
 Recessen, geheel claer, ende notoir waren, ende dat voor
 sulcx, naer vermogen van de selve, alle de Controverse
 saecken gereguleert waeren, ende versonden tot de voorz
 ordinarisse Richters, binnen Maestricht voorschreven.
 Ende dat voort-aen (om niet te vallen in gelyck misver-
 standt) soo verre, alfulcke evocatie, noch meer voor
 quamen, het waere inden voorz Lande van Brabant, oft
 van Luyck, soude, in dien gevalle, die voorschreve Ma-
 gistraet, den staet vande voorschreve saecken, aen de sel-
 ve respectieve verthoonen, ende dat sy, daer inne, promp-
 telyck

telyck fouden versien , sonder forme van Proceffe , als in eenen cas notoir , ende , buyten twyffel , gelyck , dienvolgende , in diversche tyden oock geschiedt waere , ende verscheyde saecken vande voorschreve Hoven respectivelyck , op de extrajudiciele remonstrantien vanden voorschreven Magistraet , by de Heeren Cancelliers , datelyck versonden tot de voorschreve ordinariisse Richters binnen Maestricht : waere , niet te min , nu onlanghs wederom gebeurt , dat diversche Foreine , ende Afgesetene Perfoonen , buyten de voorschreve Stadt , hun vervoirdert hadden die voorschreve Borgers te betrecken voor den voorschreven Raede , en tot dien eynde , tegen hun , by notoire subreptie , ende obreptie , te impetreren Brieven van daegsele : ende , dat meer was , hunne Erf-goederen , tot Maestricht voorsz gelegen , uyt autoriteyt vanden selven Raede , te doen nemen in arreste : Sulcx dat eenige Partyen , om niet te worden gecondemneert by Contumacie , op de voorschreve dachfelen , oock waren gecompareert , ende geproponeert hadden exceptien Declinatoire : Ende hoe wel eenige van hun , daer inne , oock hadden geobtineert renvoye , vande voorsz saecken , aende voorschreve Richters binnen Maestricht , soo was nochtans oock gebeurt , dat eenige andere , de voorschreven exceptien , waeren afgeslagen , ende hun geordonneert , voor den voorschreven Raede , te Rechte te staen : door welke oorfaeke hadden die Raeden van Luyck voorschreven ,

midtsf-

midtsgaders den Heere Officiael , ende andere Richters,
 aldaer oock, nu onlangs, tegen die voorſz Ingeſetenen van
 Maeſtricht , ghedecerneert diverſche Brieven van daegh-
 ſele , ende andere Mandementen , ende die , binnen de
 voorſz Stadt doen exploieteren : Ende want (als voor-
 ſeydt was) de voorſz Stadt was twee-Heerich , ende mits
 dien onmogelyck was dat de ſelve conſte worden gere-
 geert naer de Rechten , ende Coſtuymen des voorchre-
 ven Landts van Brabant , ende van Luyck , oft juſticiabel
 weſen voor de Hoven vande voorſz eenen , oft anderen
 Prince alleene : Soo hadden , die voorchreven Supplian-
 ten , den voorchreven Raede ſeer oytmoedelyck ghebe-
 den , dat den ſelven ſoude ghelieven , gehoort hebbende
 de voorchreven Heeren Commiſſarifen Deciſeurs van
 Maeſtricht , hun te verleenen Acte , van dat , volgende
 de voorchreven Reſolutie, inde voorſz Conferentie van
 den Jaere ſeſthien - hondert ende vyfthien , genomen,
 die voorſz Ingeſetenen van Maeſtricht , voor den voor-
 ſchreven Raede, niet en ſouden mogen geëvoceert, noch
 ten Rechte betrocken worden , dan , alleenlyck , voor
 hunne ordinariſſe Richters, binnen de voorſz Stadt, naer
 vermogen vande voorchreven Concordaeten , ende Re-
 ceſſen : ende dat die Brieven van daeghſele , voor den ſel-
 ven Hove, ende andere proviſien, tegen hun , by ſubrep-
 tie, ende obreptie, verkregen, ſouden zijn nul, ende van
 onweerden, ende , voor ſulcx, op de remonſtrantie van
 't voorſz

't voorfz Magiftraet, fonder forme van Proces, af, doot,
 ende te niet gedaen worden. Welcke Supplicatie wel,
 ende in 't lange, inden voorfz Raede, gefien, ende gevi-
 fiteert zijnde, mitfgaders die naerdere Remonftrantie,
 by de voorfz Supplianten, geprefenteert, daer by fy, on-
 der andere, verclaerden, dat fy niet en pretendeerden, dat
 die Vonniffen, vanden voorfz Raede, daer inne gegeven
 in materie van competentie van Richteren, oft inde faec-
 ken principael, fouden worden verandert: maer, ter
 contrarien, dat die felve ghepaffeert zijnde in crachte van
 gewyfd, fouden staet grypen, ende hun effect forteren:
 ende dat hun voorfchreven verfoeck alleenlyck gedaen
 was, ten eynde, dat tegens die voorfchreven Evocatiën,
 vande voorfz Ingefetenen van Maeftricht, soude verfien
 worden voor den toekomenden tyde, ende dat fy niet en
 fouden worden in Rechte betrocken, buyten hun voorfz
 Domicilie, voor de Hoven vanden eenen, oft anderen
 alleen, inden Lande van Brabant, oft Luyck, ende dat
 in ordinariſſe faecken, oft Actien, ſoo Perſoneele, ſpruy-
 tende uyt Contracten, *vel quaſi*, oft Delicten, als reële,
 ter cauſen van proprieteyt van Gronden, van Erven al-
 daer gelegen, in de welke fy hadden hunne competente
 Richters binnen de voorfz Stadt: te weten, in d'eerſte
 instantie, die Wet-houders, aldaer: ende, by wege van
 Appellatie, die voorfz Heeren Commiſſarifen Decifeurs,
 die de Jurifdictie, kenniſſe, ende Judicature van dien, by
 beyde

beyde de selve Heeren ende Princen was gegeven : hadden die Supplianten, daerom, anderwerf den voorfz Raede seer oytmoedelyck gebeden , dat den selven soude gelieven , op hunne voorfz eerste Requeste , te ordineren, inden verstande, dat d'Ingesetenen, van Maestricht voorschreven , niet en souden worden geëvoceert voor den voorfz Raede, inde voorfz ordinarijse saecken , soo Personeel , als Reël , ende die niet en waeren geëxcipieert by den voorfz Recessse vanden Jaere vyfthien-hondert ende tachtentich , ende andere voorschreven Statuyten , ende Concordaeten , welcke naerdere Supplicatie , insgelycx, inden voorfz Raede gesien , ende gevisiteert zijnde, ende op al wel, ende rypelyck gelet : 'T HOF VERCLAERT, dat d'intentie van Syne Majesteit , ende van desen Raede , is , dat d'Ingesetenen, van Maestricht , sullen getraceert worden , in conformiteyt , soo vande Ordonnantie vanden Jaere vyfthien-hondert ende tachtentich , als vanden Recessse vanden Jaere seshien-hondert ende vyfthien, ende andere, dien aengaende, gemaectt : ende dat sy, ter contrarien , van dien niet en sullen mögen worden geëvoceert, oft elders te Rechte betrocken : Waer op, voort-aen , tot conservatie van de Gerechtigheden der voorfz Stadt, sonderlinge regard, in 't verleenen vande provisien van Justicie, sal genomen worden : behaudelyck dat vander Luyckscher zyde geschiede van gelycken. Aldus gedaen binnen de Stadt van Brusselle, den achthienden

dach der Maent van December, in 't Jaer feshien-hon-
 dert een-en-twintich. Was gheparapheert, *Pe^{vr}*. On-
 derteeckent, *Steenhuysse*. Ende metten Zegel van Sijne
 Majesteit, in 't root Wasch, bezegelt.

*Dergelycke Brieven zijn van Sijn
 Cheur. Genade den Prince ende Bisschop
 van Luyck, van daete den 16 Junii ses-
 thien-hondert twee-en-twintich.*

POLI-

POLITTCQUE ORDON-
nantie, dienende tot het onderhou-
den, ende vieren vanden
Heylighen Sondach.

Alfoo bevonden wordt dat,
door lanckheyt van tydt, verscheyde
excessen zijn ingecropen, streckende
tot misfachinge, wesende den Rust-
dagh des Heeren, die in alle Heyli-
gheyt, met een onergerlyck leven, be-
hoort geviert, ende gecelebreert te
worden; ende dat, mits dien, hoogh-noodich, ende dien-
stich is dat, tegens soodaenighe prophanatien, werde
versien: Soo ist dat den Edelen Achtbaeren Raedt, by
resumptie van voorgaende oude Raedts-verdraegen, en-
de Reglementen, op dit stuck, geëmaneert, heeft goet
gevonden te keuren, te verdraegen, ende te ordonneren,
gelyck gekeurt, verdraegen, ende geordonneert wort, mits
desen.

Nn 2 Dat,

I.

DAT , voort-aen , geender-hande
 Werck , oft Ambachts-Luyden , en sullen op den
 H. Sondach, nae Sonnen opganck, vermogen haer Werck,
 oft Ambacht te exerceren, haere Huysen, oft Winckels te
 openen , oft met opene , ende ongesloten Vensters te
 verkoopen.

II.

DAT , bysonderlyck , geene Vleef-
 houwers en sullen vermogen , ten voorz daeghe,
 naer de Klocke ses uren , inden morgen-sondt , eenich
 Vleesch te slachten.

III.

DAT geene Backers, ten selven dae-
 ghe , nae Sonnen opganck , en sullen vermogen
 eenigerhande Broodt te backen.

IV.

DAT, op den selven dach, geene Ap-
 pelen , Peeren , noch ander Fruyten , en sullen pu-
 blycke-

blyckelyck, oft op Stadts-Stracten, mogen verkoft worden.

V.

DAT geene Ganssen en sullen, op den selven daeghe, geworpen mogen worden, noch geene Dans-spielen, oft andere exercicien aengerecht.

VI.

DAT geene Craemen, noch Winc-kels, oock geene Ryfelaers, noch Dobbelaers, ten selven daeghe, voor de Kerckdeuren, op Kerckhoven, ende gewyde plaetschen, op den Vrythof, en andere plaetschen, en sullen mogen opgesteld, oft geleden worden: ghelyck oock gheener-hande Comedianten, Quackfalvers, Sangers, oft andere Landt-loopers, en sullen op haere Toneelen, oft andere plaetschen, haer vermogen te vertoonē, te ageren, oft te verkoopen.

VII.

DAtmen, geduerende de predicatien, tot s'namiddaghs ten vier uren, geen Gelae-gen sal mogen setten.

Ende

VIII.

ENDE dat, voort, niemandt met vloecken, sweeren, lasteren, met t'saemen rottingen van Jongers, ende Ambachts-geſellen, of met eenige andere geruchten, ende onregeltheden, den Sondach ſal vermogen te ontheylighen, den Godts-dienſt te ſteuren, oft eenighe de minſte ergherniſſe, oft aenſtoot te geven.

IX.

ALles op poene, dat den gene, ende een yeder van dien, die bevonden ſal worden, aen deſe Politycque Ordonnantie, te hebben gecontravenieert, daer over, een, twee, dry, oft meer Gout-guldens ſal verbeuren, promptelyck, ende ſonder uytſtel, te betaelen, oft, andersſints, arbitraelyck gecorrigeert te worden, nae exigentie van ſaecten.

X.

ENde ſullen de Ouders, voor haere Kinderen: ende de Meesters, voor haere Dienſt-boden ende Knechten, hebben te reſponderen, ende betaelen.
Ende,

ENde op dat dese Ordonnantie te
 prompter, ende punctueelder werde geobserveert,
 ende naegekomen, soo sullen alle Boden van Justitie, soo
 vande Hooge, als Leege Gerichten, alle de voorsz exces-
 sen trachten te ontdekken, te weeren, ende de Overtre-
 ders aen te brengen, om gecorrigeert te werden, naer
 behooren.

Aldus gepubliceert, ende geaffigeert op den 29 De-
 cembris 1681.

Ter Ordonnantie vanden Ed: Achtb: Raedt,

POLI-

POLITYCQUE ORDON-
*nantie van den Edelen Achtbaeren
 Raedt der Stadt Maestricht , op het
 Stuck vande Weeck-Merckten van
 Allerhande Waeren , ende Coop-
 manschappe.*

DE Hooch - Schouuttetren ,
 Borgemeesters, Schepenen, ende Ge-
 swooren Raeden der Stadt Maef-
 tricht, doen te weten : **ALSOO** de
 Weeck-Merckten van Koorn , ende
 andere Waeren , niet naer behooren
 en worden gehouden , ende geobfer-
 veert , ende dat groote mesusen daer ontrent worden ge-
 pleeght, tot merckelycken ondiensst, ende ongerief vande
 gemeene Inwoonders, ende Ingesetenen deser Stadt , Soo
 O o is 't

is 't, dat naer rype deliberatie, by gemeene Raedts-Vergaderinge is verdraegen, geordonneert, ende gestatueert, gelyck verdraegen, geordonneert, ende gestatueert wort mits desen.

I.

DAT voort'aen geen Borger, noch ander Ingeseten, oft Vremdelingh, by sich selven oft door anderen, directelyck, oft indirectelyck, en sal vermogen te koopen, oft te doen koopen, eenigerhande Graene, dat naer dese Stadt, ende binnen de selve te Merck gevoert, ende gebracht wordt, op poene van ses Gout-guldens, boven de confiscatie van 't ingecocht Goet, voor d'eerste-mael te verbeuren: ende voor de tweede-mael, arbitraelyck gecorrigeert te worden.

II.

DAT boven de ordinarisse Merckdaegen van Woenſdagh, ende Saterdagh, op yeder dagh in de Weecke, het incomende Graen sal mogen, ende moeten te Merck gebracht, ende gevoert worden, volgens dese Ordonnantie.

Dat

III.

DAT op de voorfz Merck-daeghen,
ende andere daeghen, als'er eenich Graen te Merck
fal gebrocht wesen, ten negen uren het Clockje op het
Raedt-Huys sal worden geluyd, waer naer alle Verkoo-
pers sullen gehouden wesen haere Sacken te openen, en-
de te verkoopen.

IV.

ENde sullen alle Borghers, ende In-
woonders, van die ure af, tot de Klocke elf uren toe,
vermogen te koopen, ende Provisie te maecken:

V.

SONder dat eenige Backers, Brouwers,
Mout-maeckers, ofte Molenaers, of ymand van hae-
re Domestycquen, oft andere, die van haer souden mo-
gen versocht, ende gelast zijn, binnen den voorfz tydt
van negen, tot elf uren, sullen vermogen op de Merck te
verschynen, veel minder eenige de minste inkoop te doen,
op poene van ses Gout-guldens, boven de confiscatie van
it ingecocht Goet, voor d'eerste reyse te verbeuren:

ende voor de tweede-mael, van arbitraele Correctie.

VI.

DAN nae de Klocke elf uren, tot twelf vren toe, sullen de voorz Mout-maeckers, Brouwers, Backers, ende Molenaers vermogen te koopen, ende haere provisie te versorghen.

VII.

DE Voorkoopers, en Handelaers van Graenen, wesende Backers, Brouwers, oft andere, en sullen, binnen den voorz tydt van negen, tot twelf uren toe, niet vermogen te verschynen opden Merck, noch eenigen inkoop te doen, op poene, als hier boven gestatueert is, ten regarde vande Backers, Brouwers, ende Molenaers, geen Voorkoopers van Graenen zijnde.

VIII.

ENde om alle confusien, in desen, voor te comen, soo sullen alle Borghers, ende Ingesetenen, van wat conditie de selve mogen wesen, die haer alreede met eenich verkoop van Graenen geneeren, of noch pretenderen te geneeren, haer hebben aen de

de Heeren Borghemeesters bekend te maecken.

IX.

ENde om de voorz Merckten ten besten, en meesten dienst vande gemeene Ingefetenen te faciliteren: Soo wort, hier mede, wel expreffelyck verboden, ende geinterdiceert aen alle Inwoonders, soo Mannen, als Vrouwen, Politycquen, ende Militairen, eenige confusie, oft disordre op de vrye Merckten te brengen, omtrent de Verkoopers, met Karren, ende Sacken, de selve quaelyck te bejegenen, oft in haeren vryen verkoop te hinderen: op de pœne, dat de gene, die in 't minste, hier tegens, sal excederen, promptelyck, ende metter daedt, door Stadts-Boden, sal worden opgeleyt, ende in Stadts-Gevangenhuis geconfineert, om, naer verreyfch van faecken, gecorrigeert te worden.

X.

ENde de wyle men bevind, dat veele Borghers, ende Inwoonders, oock Militairen, met haeren voorkoop, buyten dese Stadt, aen de Stadts-Poorten, ende op de Straeten den vryen Merck beletten, ende bederven, tot groot, ende merckelyck ongerief van alle andere Borghers, ende Militairen:

Soo

SOO wort, hier mede, wel expresselyk verboden, ende geinterdiceert, dat geene Borghers, noch Soldaeten, by haer selven, noch door haere Domestycquen, voort-aen buyten dese Stadt, ten platten Lande, noch aende Stadts-Poorten, noch binnen dese Stadt op de Straeten, eenighen inkoop sullen doen van Graenen, noch oock van Bestiaelen, Fruyten, Boter, Kaes, Poullerie, Vellen, ende andere Coopmanschappen, ende Levens middelen, hoedaenich die oock souden mogen zijn: op poene, dat de Contraventeurs sullen vervallen, voor de eerste reyse, in een Amende van ses Goutguldens, promptelyck executabel, boven de confiscatie van het ingecocht Goet: ende voor de tweede reyse, arbitraelyck gestraft.

Aldus gedaen inde Maendaeghsche Vergaedinghe, opden 24 Novembris 1681, gepubliceert, ende geaffigeert opden

Ter Ordonnantie vanden Ed: Achtb: Raedt,

ORDON-

ORDONNANTIE OP HET
Stuck vanden Brandt.

Alfoo nu onlanghs, eens, ende
 andermaels, eenigen Brandt, binnen de-
 se Stadt, is ontstaen, ende dat te beduch-
 ten staet, dat, by quade toeficht, Dronc-
 kenschap, ende andere onregeltheyt,
 wel licht dergelycke ongelucken mochten overkomen,
 tot groot peryckel van de geheele Gemeeynte : Soo ist dat
 den Achtbaeren Raedt der Stadt Maestricht, om daer te-
 gens, by tydts, te versien, heeft goet gevonden te raemen
 de Poincten, hier naer, volgende.

I.

INden eersten, dat preciselyck geob-
 serveert sal worden de Ordonnantie, geëmaneert, op
 't stuck van den Brandt, den 9 May 1656, ende de Con-
 traventeurs, sonder dissimulatie, gestraft mette Breuc-
 ken, ende Amenden, daer toe staende :

Nae-

II.

NAementlyck , dat geene nieuwe Stroye Daeken en sullen worden opgericht, ten zy van Schueren , buyten de oude Mueren : ende dat de gene, die alnoch exstieren, sonder vertreck sullen worden gedemolieert.

III.

Dat binnen de oude Mueren deser Stadt , geene ongedorssene Vruchten en sullen worden geinhorreert, oft gestaepelt; van gelycken geen Stroey gedorssen zijnde , immers boven de quantiteyt van vyftigh Buffelen.

IV.

Dat de Kinkallery, oft Nuerenberghse Winckels , ende andere , die eenich Poeyer verkoopen, niet meer als vyf-en-twintigh ponden en sullen, yder, vermogen in hunne huysen te hebben , ende gehouden wesen , de selve , alnoch behoorlyck , in dry ledere sacken te verdeylen, ende wel te bewaeren op onderscheyde plaetsen, sullende een ygelyck, der selve, onder Eede, daer toe worden gehouden : Ende in cas, by onderfoeck, daer over, te doen, anders bevonden wordt, daer over, naer exigentie
van

van faecken, worden geamendeert. Ende sal een ygelyck, die eenich Cruydt alreede verkoopt, oft naemaels sal komen te verkoopen, gehouden wesen sijnen naem bekent te maecken, binnen den tydt van dry dagen, aen de Heeren Borgemeesters deser Stadt, om tot den voorfz Eedt te worden gehouden, op poene, dat de gene, die, hier af, in gebreecke sullen blyven, sullen worden geamendeert in vyftigh Gout-guldens.

V.

Mits de dagelycxte experientie leert, dat verscheyde inconvenienten, van Brandt, ontsaen by het smooren van Taback, principalyk by nacht, ende ontyde, is ferieuselyck verboden aen alle Borgers, ende Ingefetenen deser Stadt, aende Soldaeten, oft andere Luydens, by hun logerende, oft Camer houdende, eenich vier oft licht, hoedanich het mach wesen, te leveren naer het slaen van de negen uren t'savonts, op poene van ses Gout-guldens, boven de vergoedinge vanden schaede, daer door veroorsaect.

VI.

Van gelycke, dat geene Herbergiers oft Tappers, naer den slach van negen uren, eenigen Wyn, Bier, Brandewyn, oft anderen dranck, sullen

Pp leve-

leveren, of tappen, Tabak debiteren, oft hunne Gasten ophouden, op poene van thien Gout-guldens, voor d'eerste reyse, tot last vanden Weert: ende voor de tweede, van suspensie vande Tappers neringe, voor een half Jaer.

VII.

ALSeenigen Brandt mocht ontstaen
 zijn (dat Godt genadelyck gelieve te verhueden)
 ende des Stadts, oft particuliere Eemers, tot de bluffinge,
 afgehaelt, soo sal yder een sich wachten van eenighe der
 voorschreven Eemers te verdonckeren, te ontdraegen, oft
 sy selven te approprieren, op poene van arbitrale correctie:
 maer sullen deselve gebrocht worden op 't Stadts-Huys,
 alwaer een yder de syne sal kunnen repeteren.

Aldus gedaen, ende geresolveert ter Vergaderinge vanden
 Achtbaren Raedt, den 23 Junii des Jaers 1670, Ende
 gerenoveert den 15 Julii 1680.

Onder stont, *Ter Ordonnantie vanden Eersamen Raedt:*
Ende was onderteeckent,

HENR: THISIUS.

ORDON-

ORDONNANTIEN, ENDE
*Statuyten, by Commissarisen van
 beyde de Genadichste Heeren Prin-
 cen, inder saecken deser Stadt Maes-
 tricht, gecommitteert op de Policie
 van het uytgeven van den Wynen,
 binnen der selver Stadt geresolveert
 op den 16 Octobris 1610, ende dat by
 provisie, ende tot dat van wegen beyde
 de genadichste Heeren Princen an-
 ders sal wesen geordonneert.*

I.

INden eersten, dat by den gemeenen
 Raedt deser Stadt, gesamenderhandt sullen gestelt, oft
 geconfermeert worden twee Croesmeesteren, personen
 van trouwe, ende goet verstandt van Wynen hebbende.

Pp 2 Dat

II.

DAT de selve in 't aenveerden , oft confirmatie van hunne Officien, ten staven vande Hoogh-Schoutetten, deser Stadt, fullen, in presentie vanden gemeenen Maendaeghsen Raedt , gelooven , ende sweeren, dat sy hen, in hun Officie, wel, ende getrouwelyck fullen quyten : ende voorts oock , elcken pot Wijns fullen stellen op sijnen behoorlycken prys , naer deught, werde, ende qualiteyt vanden selven.

III.

DAT oock de Wyn-Luyden , alleer sy eenige Wynen (van wat soorte de selve zijn) fullen in haere Kelders mogen doen, de Vaten, van dyen, fullen doen brengen voor, ofte omtrent haere huys-deuren, om die selve, aldaer, te doen oproyen, by den geswooren Royer deser Stadt : ende doen schryven , in presentie vande Croesmeesteren , Paymeester, ende sijnen Clercq, om, daer af, kennisse, ofte note te houden , op dat 't selve mach dienen tot contrerollueringe vande Wynen, inde Kelders zijnde , van dry Maenden , tot dry Maenden, naer de gewoonlycke maniere van doen : op dat de Stadt, in haeren Accyse, niet en werde verkort.

Dat

IV.

DAT de Wyn-Luyden , van sinne zijnde den voorſz Wyn uyt te tappen , fullen de voorſz Croesmeesters , ter goeder trouwen , ende naer hunne beſte wetenthey , verclaeren wat ſoorte van Wyn dat het is.

V.

ENde om goede ordre , ende policie , op den uytcoop van de Wynen , te ſtellen , ende dat de Wyn-Luyden in alle billicheyt hunne Wynen mogen vercoopen , met tamelyck gewin , ende , eentzamentlyck , de goede Borgeren , den Wyn met den Pot halende , naer hen gelt , ende weerde mogen gerieft worden :

VI.

SOO en fullen de voorſz Wyn-Luyden geenen Wyn mogen tappen , oft met den Pot vercoopen , de ſelve en zy eerſt by de Croesmeesters , met advoy vanden voorchreven Raedt , geſtelt op ſeeckeren prys , waer op fy yeder Pot Wyns fullen verkoopen.

Ende

VII.

Ende om den selven prys behoorlyck te stellen, sullen de Borgemeesters deser Stadt, alle Jaeren, inden Herft, seeckerlyck vernemen, tot wat prysen de Dele Wynen, Renckhauweren, Moeseleren, ende anderen, boven inde Merten gestelt zijn, om daer naer (by-gevoecht de vracht, ende onkosten) den Pot van elke soorte vande voorfz Wynen op prys te stellen, met advys vande Borgemeesters, ende Raedt, gelyck sy bevin den sullen te behooren.

VIII.

Welcken prys inden selven Jaere niet en sal gehooght mogen worden, ten waere uyt sonderlinghe redenen, als van overkomende merckelycke dierte: ende dit al met consent, ende ordonnantie vanden geheelen Maendaeghsen Raedt: gelyck oock den Wyn, by gelycke ordonnantie, sal mogen afgestelt worden, ingeval van merckelycken afflagh.

IX.

Ende sal den voorfz prys, by de voorf. Croesmeesters, op de Vaeten, dewelcke ten tappe
loo-

loopen, sullen met cryt worden geteeckent, by het merck vander Stadt, ende tot dyen by de Cannen, aen die deure vande Wyn-Luyden huysen staen, daer den Wyn getapt wordt.

X.

DAN sullen oock de Wyn-Luyden den voorschreven gestelden prys niet mogen verhoogen, noch ten tappe hooger vercoopen, dan gelyck elcke soorte van Wynen ten pryse gestelt is gheweest, ende op't Vat geteeckent: op arbitrale correctie, ende op de poene van een pont groote Vlaems, t'elcker reyse te verbeuren.

XI.

DAT oock de Wyn-Luyden vyf, ofte sesse Voeders Wyns, oft Toelasten die voorschreven Croesmeesters sullen bewysen, die sy van meeninge zijn uyt te tappen, soo Delen, Renckhouwers, Neuren, ende Moeseleren, als andere, om daer uyt eenige te aenveerden, ende te proeven, ende op den behoorlycke prys te stellen, als voor.

Welc-

XII.

Welcke Vaeten, oft Voederen sullen worden getapt, tot dat de selve, op een halve Aeme nae (onbegrepen) ten eynde sullen afgeloopen zijn : ende sullen, aldan, wederom andere worden geopent, gekeurt, ende geteekent, als voor.

XIII.

Ende sullen oock de Wyn-Luyden, de voorschreve Vaeten, by de Croefmeesteren geteekent, opgedaen, ende ten pryse gestelt zijnde, als voor, met gheenen Honich, Franschen, Bourguonschen, oft Spaenschen Wyn mogen breken, oft mingelen, maer den selven laeten natuerlyck, ende puyr, gelyck den selven gekeurt, ende opgesteeken is geweest.

XIV.

D'Welck sy oock sullen gelooven te onderhouden, ende by hunne Cuypers, Kinderen, Knechten, ende Meeghden te doen onderhouden, al sonder argh, ende list : op poene, van anders gedaen hebbende, ende bevonden zijnde, gestraft te worden met puni-

punitie, vande handelinghe van Wyn niet te mogen doen den tydt van dry Jaeren; d'een d'ander vervolgende sonder verdrach, ende tot dyen, op de poene van twee pont grooten Vlaems, t'elcker reysen te verbeuren.

XV.

ENde op dat een jeder magh sien, ende weeten, oft hy naer sijn gelt gerieft wort, soo sullen de Wyn-Luyden een jeder seggen, ende laeten inde Kelders gaen, aen 't Vat, waer af den Wyn getapt wordt.

XVI.

Sullen ook de voorz Croesmeesters, eens, oft twee-maels ter weecke, als't hun gelieven sal, mogen gaen inde Kelders vande voorschreve Wyn-Luyden, sonder eenich tegen-seggen van jemanden, om de selve Kelders te visiteren, ende gaede te slaen d'abuysen, die aldaer, tegen die voorz Ordonnantien, souden mogen zijn geschiet: ende de selve abuysen gevonden hebbende, sullen aende Schoutetten, ende Wethouderen, daer af, rapport doen, om, dyen volgende, correctie gedaen te worden by den Schouteth des Man des Ban: oock met assistentie vanden Heere Gouverneur, daer toe te verleen, soo verre dat noodt zy.

29

Dat

XVII.

DAT oock geen andere Vaten en sul-
 len getapt worden, dan die gene, die by de Croef-
 meesteren geproeft, geteekent, ende op prijs gestelt zijn,
 diewelcke sal zijn van dry-derley, als Deelen, Renckhau-
 wer, ende van meerderen prys, elck nae sijn weerde, op
 pœne enfgelycx van suspencie van uyttappen van Wyn,
 den tydt van een Jaer, ende van een pont Vlaems, t'elc-
 ken te verbeuren.

XVIII.

ENde om noch beter alle inconve-
 nienten te verhueden, soo wordt alle Wyn-Luyden,
 binnen deser Stadt, hun generende met Rensche Wynen
 uyt te tappen, oft met den Pot te vercoopen, expresse-
 lyck verboden, Franschen, Spaenschen, oft Bourgoensche
 Wynen, 't zy root, oft wit, inne te leggen, oft te tappen,
 op verbeurte van de selve Wynen: ende tot dyen, oppœ-
 ne van gheene Rensche wyne te mogen ten tappe ver-
 coopen twee Jaeren lanck geduerende: ende dat oock op
 de pœne van verbeurte vande selve Rensche wyne,
 daer aen sy, t'zedert het verboth, sullen getapt heb-
 ben.

Maer

XIX.

MAer soo verre jemandt wilt aenne-
men uyt te tappen , oft te vercoopen Fransche,
Spaensche, oft Bourgoensche wyne, 't zy root , oft wit,
sal 't selve moeten doen besonder, ende hem, daer mede,
alleen generen : ende 't selve aengeven aende Borgemees-
teren , ende Croesmeesteren, om daer af acte, ende noti-
tie te houden.

XX.

DAT oock de Croesmeesters onder
Eedt sullen beloeven, dat sy, voor soo veel in hen is,
de voorz Ordonnantie scherpelyck sullen onderhouden,
ende de fauten, ter contrarie, bevonden, aenbrengen aen-
de Schoutetten, Borgemeesters, ende Raedt, om die ghe-
ne, die daer tegens gedaen sullen hebben, gestraft te wor-
den naer behooren : ende dat sy selver , by faute van aen-
brengen, daer voor sullen worden gepunieert , als princi-
pale Autheurs.

XXI.

SAL oock den voorschreven Spaen-
schen , Fransschen, ende Bourgoenschen wyn , by de

voorſz Croefmeesteren geproeft , ende den Pot van dyen op ſeeckere prys geſtelt ; ende den ſelven op het Vat gheeteckent worden , ende ſal een jeder , Wyn halende , inden Kelder comen , ſoo aengaende de Renſche Wynen , hier boven is geſeyt , ende daer af oock betaelen de behoorlycke Accyſe , gelyck vanden Renſchen wyn , als voor.

XXII.

ENde op dat niemandt , van 't ghene voorſz is , en pretendere eenige ignorantie , ſal allen 't ſelve werden behoorlyck uytgeroepen , ende het Dobbel van deſen worden gepleckt , ſoo op het Dingh-huys , als Lanſcroone , ende andere gewoonelycke plaetſchen.

XXIII.

ENde tegen die ghene , die contrarie deſe Ordonnantie bevonden ſal worden gedaen te hebben , van wat qualiteyt hy zy , ſal geprocedeert worden by de Schoutetten des Man des Ban , ende dat voor Borgemeesteren , ende Geſworene deſer Stadt , die , daerinne gehouden ſullen zijn cort ende onvertoegeen recht te doen , ende ſommeerlyck te procederen.

Ende

XXIV.

ENde nopende die pecuniaire pœ-
 nen, hier boven gestelt, oft arbitraelyck aen te wy-
 fen, sullen die selve in dryen gedeelt worden: d'een
 deel tot behoef vanden Schouteth, d'executie doende:
 d'ander tot behoef vande Stadt: ende het derdendeel
 aende voorz Croesmeesteren. (Ende was onderteekent)
Hinnisdael, Malcoete, Gren-villanus, S.^v. Craesbeke.

VELT

VELT-ORDONNANTIE.

Alsoo diverse clachten zijn gevallen, ende men daegelycx is siende den grooten schaede, welcke ghebeurt door de menichte van Schaepen, Koyen, Vercken, Gansschen, Geyten, welcke alhier in dese Stadt worden gehouden, ende in het Velt gedreven, oock by de ghene, welcke geene, oft seer luttel Landen hebben, tegens diversche Raedts-Ordonnantien, in voorledene Jaeren, daer over gemaect: Soo, om daerinne naeder te versien, is verdraegen, tot voorder, ende meerder claerheyt des Raedts-Verdrachs vanden 5 Junii 1606, dat niemant eenige Schaepen en sal te Velde laeten uytgaen, ten zy dat hy in sijn eyghene winninghe heeft thien Boenderen Lants, ten minsten, onder de Jurisdicctie van dese Stadt gelegen, in welcken gevalle hy sal mogen houden, boven die Lammeren, twee vierdel Schaepen, ende niet meer hem selver toestaende, oft van andere ter helscheydt houdende, sonder op sijnen naem eenighe andere Schaepen te mogen laeten uytgaen, onder wat pretext dat wesen magh: ende de gene welcke meer als thien Boenderen Lants in winninge sal hebben, sal oock meer Schaepen, naer advenant mogen houden.

Item,

Item, dat de Coopliden van Verckens, ende gemeyne Borgers, geen Lant-winninge houdende, fullen niet meer Verckens laeten uytgaen (daerinne een groot misbruyck geweest is) dan alleen, al soo veele als sy tot provisie van hunlieden huys-houdinge vandoen fullen hebben, ende dat met den gemeynen Winnen-Herder.

Oock dat niemandt en sal mogen eenighe Koyen, Gansschen, ende Geyten uyt-dryven, dan alleen op sijn eyghen Erf, veele min op de reynen eens anders Landt, alles op de verbeurte van ses gout guldens, voor de eerste reyse: ende voor de tweede reyse, op arbitraele correctie, die voort-aen met eenighe Schaepen, Koyen, Verckens, Gansschen, ende Geyten meer sal uyt-dryven, ende tegens dese, ende voorgaende onse Ordonnantie fullen gehouden worden voor misdaden te hebben, te verdeylen in dryen, soo gewoonlyck is.

Gelyck oock punctuelyck fullen onderhouden die Raedts-verdraeghen vanden 4 Junii 1601, te weeten alsoo groote klachten zijn vallende, datter eenighe nieuwe steegen, ende wegen worden gemaect, tot groote, ende verderffelycke schaede der Borgheren: datmen, daerom, alle Velt-booden scherpelyck is beveelende op hunnen Eedt, ende privatie van haere Officien, toe te sien, datter gheene schaede inde Vruchten en geschiede, noch eenighe

ghe onrechte steeghen , oft wegen gemaectt worden, maer dat sy hunnen Eydt betrachten , ende rechtveerdelyck hun Ampt bedienen, sonder eenige conniventie, oft uytnevinge van Perfoonen , ende sonder daer van eenich profyt te genieten , anders dan ordinaris gagie , ende gelyck hun toegelaeten is : ende dat de Beesten der Gemeente in den Oost, ende anders, sullen werden geprefereert den particulieren. Daerenboven in dyen de Borgers bevinden eenige Menschen , oft Beesten sulcken schaede, als voorsz is , te doen in hun Vruchten , oft eenige onrechte steegen, oft wegen te maecten, dat sy de selve Borgers sullen mogen penden in absentie vanden voorschreven Bode, mits leverende de panden in de handen vanden selven Veltbode, oft des recht, om 't rapport van 't een, ende 't ander gehadt , alsdan geordonneert te worden, naer behooren.

Sal oock naer gecomen werden het Raedts-Verdrach vanden 4 Mey 1615 , te weten dat niemandt vande inwoonende Borgheren, deser Stadt, sich en sal vervoordeeren eenighe Duyven, den een, den anderen, af te vangen, met optreckende Vallen , ofte Drengen , in wat maniere dat het zy : noch oock binnen, oft buyten de Stadt die te schieten. Wordt eensgelycken verboden aen een yegelycken, die niet vier Boenderen Lants om dese Stadt en hebben , 't zy in Erve , oft in Pachtinge , eenige Duyven te hou-

houden. Wordt oock verboden aen alle Croyeersfchen, in ymans Goet te gaen , oft blyven cruyen sonder consent, bysonder naer vertreck vande Ploegers , alles op dry Gout guldens Amende , elcker reyse te verbeuren , ende confiscatie respectie vande Duyven , Roers , Sacken, en Cruyt. *Actum per H. de Laval*, den 13 Julii 1626.

Item, dat gheene Oisteesfchen en sullen mogen metter nacht uytblyven , ende des morghens gelaeden incomen: als oock niet te oisten, dan achter den Waeghen, in presentie des Proprietaris , oft sijns last hebbende , op arbitrale correctie. Is daerenboven , op gelycke amende, ende poenen, geordonneert, ende verdraegen, dat een yegelyck sijne Tuynen , ende Grachten , sal behoorlyck maecken , soo binnen , als buyten dese Stadt, ende soo door faute van dyen , yemandt eenighe schaede waer lydende, dat den Defaillant , boven die voorsz amenden, sal verrichtinge behooren te doen van dobbelen schaede : ende van gelycken , dat niemandt , d'een , den anderen, eenighe Pootten, Wilgen , oft Haeghen, ende Tuynen af-houwen , snoyen, ofte breecken en sal , op poene, als voor.

Ordonnerende wel expresselyck aen alle Velt-Boden, die Contraventeurs, ende Overtreders, tegens dese , ende voorgaende Ordonnantien : oock generaelyck alle de gene

R r dewelc-

dewelcke in 't Velt eenighen schaede zijn doende, in wat maniere dat het zy, de selve aen te brengen, ende te panden, sonder eenige dissimulatie, oft vertreck, op poene van privatie van hun Officie, ende arbitrale correctie: oock vanden schaede te verrichten, naer bevinden vander saecken. *Actum & renovatum* inden gemeynen Raede, op den 5 Aprilis 1649, *Resumptum & publicatum* den 27 Mey 1650. (Onder stont) *Simul etiam actum per FF. de Laval*, den 16 Mey 1616. Op den 13 Augusti 1674 is dese Velt-Ordonnantie in den Achtbaeren Raedt geresumeert, ende geordonneert de selve te laeten publiceren: Ende is op den 14 volgende gepubliceert.

COPYE

COPYE VANDE ORDON-
nantie die ghepubliceert is voor
het Stadt-Huys, in't Jaer
ons Heeren 1580,
tot Maestricht.

PHILIPS by der gratien
 Gods, Coninck van Castilien, van
 Leon, van Arragon, van Navarre,
 van Napels, van Secilien, van Ma-
 jorcken, van Sardeynen, vanden Ey-
 landen Indien, ende vasten Landen
 der Zee Ooceane, Eertz-Hertoge van
 Oostenryck, Hertoge van Bourgoingnen, van Lothryck,
 van Brabant, van Limborch, van Luxenborch, van Ghel-
 re, ende van Melanen, Grave van Habsborch, van Vlaen-
 deren, van Arthois, van Bourgoengnen, Palsgrave, ende
 van Henegouwe, van Hollandt, van Zeelandt, van Nam-
 men, ende van Zutphen, Prince van Swave, Marckgrave
 des heylighs Rycx, Heere van Vrieslandt, van Salins, van
 Mechelen, vande Stadt, Steden, ende Landen van Utrecht,

Overyffel, ende Groeningen, ende Dominateur in Afien, ende in Africquen, &c. DOEN TE WETEN, Allen tegenwoordige, ende toecomende, Dat alsoo het lichaem Stadt, ende Gemeynthe, midtsgaders de Borgers, ende Inwoonders deser Stadt Maestricht, sich tegens alle verbondt, ende debvoir van goede Onderdaenen, gerebelleert, opghestaen, ende de Wapenen tegens ons heuren natuerlycken Heere ende Prince aengenomen hebben: jae binnen der selver Stadt doen comen onse Vyanden, Heretycke, Keters, ende valsche Predicanten, van alderley Secten, contrarierende onsen heyligen Roomschen, Catholickschen Apostolickschen Geloove, ende Religie: hebbende daerenboven verjaeght, ende gedult verjaeght te worden de Geestelycke, ende Religiouse Persoonen, gescheyndt ende geviolert die weerdige Heylige Sacramenten, gestormt, ende gebroken de Beelden, ende Autaeren van verscheyde Kercken, gedediceert, ende gewydt ter eeren van Godt, ende van sijne Heyligen: Ende voorts t'zedert wederstaen, ende geresisteert tegens onsen Velt-Leger, ende Belegeringe, totter tydt toe dat wy, door de hulpe Godts, de voorgenoemde Stadt, met stormender handt, ende cracht van Wapenen, ingenomen, overwellicht, ende in onse Onderdanicheyt gebrocht hebben, om alle welcke ongehoorsaemheden, wederspannicheden, ende misdaden, sy-Luyden, baerblyckelyck gevallen zyn inde poene van 't cryme *Læsæ Majestatis Divinae & Humane,*

na, ende volgentlycken verbeurt Lijf, ende Goet, saement-
 lyck alle de Privilegien, Vryheden, Rechten, Statuyten,
 ende Auc̄thoriteyten, toestaende, ende behoorende soo
 wel den Lichaeme, ende Gemeynthe vande voorschreven
 Stadt, Gebroerschappe, Gulden, Versamelingen, ende
 Ambachten, aldaer, als anderffints int generael, ende par-
 ticulier, der voegen dat wy, in versaeckinge, ende detes-
 tatie van soo groote, ende hertneckige Rebellen, hadden
 mogen, met recht, ende redene, de voorschreven Stadt
 doen effenen, raseren, ende omme-werpen, tot exempel,
 ende verschrickinge vande anderen, die van gelycke sou-
 den willen doen. Niettemin willende daer inne gebruyc-
 ken, ende thoonen onse gewoonlycke ingeborene soeti-
 ghelyt, ende bermhertigheyt, ende voorhouden, ende pre-
 fereren genaede, voor strengicheyt van rechte, hebben by
 onse opene Brieven van Placcaete, gegeven in onse Stadt
 Maestricht, den thienden dach vanden Maendt Augusto
 lestleden, quyt-gescholden, ende vergeven, particulierlyc-
 ken allen Borgeren, ende Inwoonderen aldaer, van wat
 geslachte, qualiteyt, ofte conditie die waren, hunne voor-
 schreven misbruycken, crimen, ende misdaden, alsoo by
 hun gedaen, ende volbrocht, de selve weder stellende in
 hunne goede Namen, ende Famen, saementlyck in hunne
 Goederen niet geconfisqueert: midts alleenlyck daer uyt
 sluytende etlycke Persoonen, als geweest zijnde principae-
 le Hoofden, ende Auc̄theuren vande voorschreven Cri-
 men,

men, ende wederspannicheden, die inde selve onse opene Brieven breeder genaemt, ende verclaert zijn geweest. Nu ist dat wy willende wyder verordineren, ende disponeren, belangende den Lichaemen, ende Gemeynthe vande voorschreven Stadt, ende vanden Collegien, Gebroerschappen, Gulden, ende Ambachten aldaer: Ende want het gants openbaer, ende erkentlyck is, hoe inde faecke van Justicie, ende Policie vande voorschreven Stadt, ende inde handelinge, ende administratie vande voorschreven Gulden, Gebroerschappen, ende Ambachten, veele, ende verscheyde Costuymen, Usancien, ende manieren van doene onderhouden, gebruyckt, ende geobserveert worden, die seer schadelyck, nadeelich, ende prejudiciabel zijn der gemeyner welvaert, ruste, ende tranquilityt vander selver Stadt: Ende waer uyt, hier voortydts menichmael groote, ende verscheyde beroerten, oproericheden, veranderingen, ende onregeltheden geseen, ende gecomen zijn, gelyck des mach blycken by de straffen die eertydts, daer van, gedaen zijn geweest, hoe wel niet om soo groote oorfaecke, muysteren, ende wederspannicheden, als dese tegenwoordige: **SOO IST** Dat, willende daer inne gevoechelycken versien, ende remedieren; ende nae dien wy daer van met gedeylt, ende deelachtich gemaect hebben den Eerweerdichsten Vader, in Gode, ende Heere den Cardinael, Bisschop van Ludick, &c. hebben, by goede, ende rype deliberatie van Raede, ende by delibe-
 ratie

ratie van onsen seer lieven , ende vriendelycken goeden Neve, die Prince van Parme , ende van Plaisance , Stadthouder, Gouverneur , ende Capiteyn Generael, in desen onsen Erf-Nederlanden, om den dienst Godts, ende den onsen, saementlyck om die welvaert, ruste, ende bewaernisse vande voorsz Stadt Maestricht , gants noodich, ende geraeden bevonden, aldaer te stellen, ende oprichten eene goede, vaste, ende gestadige forme van Justitie, ende Politie, (te nieten doende, ende affnydende allen Coustuymen , Gewoonten , ende manieren van doen, hier voormaels onderhouden , ende gebruyckt) ende derhalven te verleenen , ende willecoren alle sulcke nieuwe Wetten, Vryheden, ende Privilegien , als een geschickte, ende wel gepolliceerde Stadt verheysfchende is , ende behoort te hebben , ende genieten. Ende nu yetsonders des te bevoorderen , ende voor alles beginnen te stellen den Magistraet, ende Wet van onsen voorschreven Stadt Maestricht , hebben geordineert , ende gegundt die Poincten, ende Articulen, hier nae volgende.

I.

INden eersten Wy hebben verclaert, ende verclaren, mits desen, onsen uytterlycken Vonnisse misbruyckt, verbeurt , ende geconfisqueert ten eeuwigen dagen , ende voor altydt : ende over sulcx hebben
wy

wy gecasseert, ende te nieten gedaen, cassen, ende doen te nieten, mits desen, allen die Caerten, Previlegien, Institutiën, Statuyten, Gebruycken, Rechten, ende Costuymen, die onse voorschreven Stadt Maestricht gehadt heeft, ende al noch magh hebben, belangende die Regeeringe, Orden, Regel, ende Policie van dier, in wat maniere dattet zy, midtsgaders de Gulden, Gebroerschappen, Collegien, ende Ambachten aldaer, 't zy dat sy des plochten te genieten by Geschriften, oude, ende verouderde Gebruyckenissen, oft anderssints, willende dat aldaer (boven de gemeyne Rechten) alleenlyck stat sullen grypen dese onse tegenwoordige Ordinantie, ende de gene die wy hier naemaels alnoch sullen doen maecten, de welcke alleenlyck sullen voort-aen mogen onderhouden, ende geobserveert worden voor Wet.

II.

ENde aengaende de Goederen, Renten, ende gemeyne Incomsten vande voorschreven Stadt, willende, in desen, gebruycken onse miltheyt, ende genaede, ende de selve Stadt erbrengen, ende stellen in goeden Orden, sonderlinge op dat den gemeynen staet der selver magh onderhouden worden, soo 't behoort, hebben de voorschreven Goederen, Renten, ende gemeyne Incomsten gegeven, ende geven, uyt sonderlinge gratie, met

met desen, den Lichaeme, ende Gemeynthe vande voorsz
 Stadt, om die te genieten inder selver voegen, ende ma-
 nieren, gelyck sy desen voor de toecomste vanden voor-
 schreven Rebelle, ende misbruyck: Behoudelyck noch-
 tans, ende op expresse conditie, dat sy daer van sullen ge-
 bruycken, ende disponeren, gelyck goede, ende getrouwe
 Administrateurs, Regeerders, ende Vaders des Huys-ge-
 sins, sonder daer inne sich te ontgaen, oft misbruycken
 in eeniger manieren, ende sonder oock daer met te betae-
 len, ende quyten eenige Schulden, Lasten, oft Renten
 die sy souden mogen gecontracteert, ende beset hebben,
 geduerende hunne voorschreven Rebelle, ende weder-
 spannichydt, oft, anderssints, uyt saecken der selver. En-
 de soo veele belanght de gemeyne Goederen, toebehoor-
 ende de gemeyne Gulden, Gebroerschappen, Collegien,
 ende Ambachten, willen wy dat de selve blyven gecon-
 fisqueert t'onsen proffijte, ter tydt, ende wylen toe, dat
 wy, daer inne, anderssints geordineert sullen hebben.

III.

ENDE alsoo d'experientie ons be-
 thoont, hoe seer de Welvaert, van een Stadt, hangt
 aen eenen goeden deuchdelycken Magistraet, ende Wet,
 wy hebben geordineert, ende gestatueert, ordineren, en-
 de statueren by desen, dat voort-aen wy, ende den voor-

Sf noem-

noemden Heer Biffchop van Ludick, fullen van Jaere, te Jaere, fchicken, ende feynden, inde voorfz Stadt Maeftricht, ten lafte, ende costen der felver, eenen yegelyck, twee Gecommitteerden, oft Commiffarifen, dewelcke aldaer, opden Feest-dach *Sancti Petri ad vincula*, fullen ftellen, cōmitteren, ende vernieuwen de Wet, ende Magiftraet, aldaer, om te handelen, ende bedienen hunne be- hoorlycke Jurifdictie: te weten veerthien Schepenen, die feven, van onfe Borgers, ende die andere feven, vande Borgers vanden voorfz Heer Biffchop van Ludick: de- welcke genomen, ende gekofen fullen worden van, ende uyt Catholycke Perfoonen, wefende vrome, ende goede Mannen van eeren, fuffifant, ende gequalificeert, om, mette twee Schoutetten, te reprefenteren het Hooghe Recht. Ende over fulcx, boven die kenniffe vande Ci- vyle faecken, waer inne fy hier, voormaels, plachten te Vonniffen, fullen oock alleen geheelyck hebben die Ju- rifdictie, Kenniffe, ende Judicature van allen Delicten, Misbruycken, ende Crimineele faecken, ende dependen- tien van diere: sonder dat, daer van, die vanden Leegen Rechte, voort-aen, eenige Jurifdictie, kenniffe, oft Judi- cature fullen hebben, in wat maniere dattet zy. 't Welck wy, om veele goede aenmercken, hebben bevonden alfoo te behooren, ende, daerom, alfoo ordineren: Wel ver- ftaende, dat van 't Cryme *Læfæ Majestatis Divinae & Hu- mane*, als in faecken van Ketteryen, Oproeringe, Rebel- lie,

lie, Wederspannicheyt, ende diergelycke, sal de kennisse roestaen, ende behooren Ons, ende den voornoemden Heere Bisschop van Ludick, om daer op, by onse Officieren, die van onse beyde Raeden daer toe te committeren, dien aengaende, geprocedeert te worden, gelyck in Recht, ende Justicie sullen bevinden te behooren.

IV.

Ende alsoo daer in 't stuck van Straf-
fingen, ende punitien vanden Beschuldigen, ende Crimineelen, seer cleynen, en weynigen orden is geweest, sonderlinge op die aentastinge, ende apprehensie vanden selvigen, waer toe men te seer qualyck heeft kunnen geraecken, ende waer door volghde een groote impuniteyt van alle Crimen, ende Misdaden: Wy willende bene-
men, ende weyren de abuyfen, ende twyffelen, hier bevo-
rens ingebracht, op de apprehensie der Misdadigen, or-
donneren, dat, voort-aen, die Aentastingen gedaen sul-
len worden, naer uytwyfen vanden geschreven Rechte:
te weten, op 't tegenwoordigh Feyt, ende Misdact, *in Cri-
mine flagranti*, oft soo wanneer daer sal zijn eenen forme-
len Beclaeger, ende Accusateur, presenterende sich selven
in 't gevanckenisse te hergeven, oft Borchtoch te stellen,
oft oock op decreet van aentastinge van Lijf, d'welck zijn
sal, als ter clachte, ende versoecke van beyde de Schou-

tetten, oft eenen van dien, oft vande geïnteresseerde Partijen, by de voornoemde Schepenen, Informatie preparatoire genomen sal worden op het bedreven Feyt, naer welcke Informatie, by de selve Schepenen, oft de helft van dien, gedecreteert sal worden de voorz aentastingen van Lijffe, tegens de gene die selve daer met belast sullen wesen, indien 't selve alsoo geschieden moet.

V.

ENDE tot gunst, ende voorderinge van Rechte, wordt toegelaeten den eenen, ende den anderen, oock de Borgemeesteren, te mogen aentasten den Misdadigen, *in Crimine flagranti*, ende op 't tegenwoordigh Feyt, ende Misdaet: oft oock als'er aentastinge van Lijf gedecreteert worden sal, dan sullen terstont, naer d'apprehensie geschiet sal zijn, gehouden zijn den selvigen Misdadigen te over-leveren den Schouteth vanden Prince, daer hy onder behoort, ende resorteert: ende sullen alsoo, ten laste vanden selven Gevangenen, betaelt worden vanden ordinarisen loon van hunne Apprehensie.

VI.

Insghelycx, ter instantie, versoecke, ende maninge vande voorz Schoutetten, sullen gemelde Sche-

Schepenen hebben die kennisse, ende Judicature van alle Misbruycken, van over-tredinge van Edicten, Placaeten, ende Statuyten, om dewelcke vallen mach Lijf-straffe, Pecuniaire, ende Arbitraele beteringe, oft andere.

VII.

DIE voorz Magistraet sal alleenlyck Annael, oft voor een Jaer zijn, soo voorz is, gelyck in wel gepoliceerde, ende geordineerde Steden betaempt. Ende niettemin, op dat, by veranderinge vande gantsche Wet, op een-mael de saecken somwylen niet vergheten werden: Wy ordineren, dat die Commissarisen, die verstaen sullen ter vernieuwinge vande voorz Wet, continueren sullen voor d'eerste Jaer, van elcker zyde, vier vande voorz Schepenen: ende voor het tweede Jaer, van elcker zyde, dry: Ende alsoo voorts van Jaere, te Jaere, en sal nochtans niemant mogen gecontinueert worden over de twee Jaeren, achter-een-volgende.

VIII.

DIE voorz Schepenen sullen sich, yder Woensdach, ende Vrydach, versamelen, om te houden de genachten, ende ordinarise Dingh-dagen, alsoo sy, van alle tyden, gewoonlyck zijn: ende sullen alle
saec-

faecken , by keer van Rolle, d'een, naer d'andere, geroepen, ende geëxpedieert worden, ter tydt toe de selve gants gessicht zijn, al ter maenisse des Schoutets, als vooren, sonder die te verlengen, versetten, oft uyt-stellen totten naest-volgenden daege: ende fullen sich, om de Crimineele faecken, ende materien, versamelen, ten gesette, ofte ongesette daegen, gelyk bevonden sal werden te behooren.

IX.

Sullen, daerenboven, die voorghe-noemde Commissarisen noemen, ende instellen, alle Jaer, op den selven, oft naest-volgenden dach, twee Borgemeesters, ende acht Geswooren, de welcke, gelyck hier voor-tydts, representeren fullen dat Leege Recht: ende fullen hebben de Jurisdicctie, kennisse, ende Judicature van alle Personeele faecken, procederende van Coopmanschappen, ende Vercoopingingen, Verhueringen, ende gelycke Conventien, ende Contracten van Partyen: Dan en fullen geene kennisse nemen van Reële faecken, noch van rechten van Successien, 't zy die zijn *ab Intestato*, oft Testamentarisse, noch van Tractaten, van Houwelycken, Constitutien van Chynsen, oft Renten, ten waren Schuldnaer expresselyck over-kommen, ende be-looft hadde het verloepe te betaelen. Sullen oock hebben de kennisse van faecken van Injurien, civylyck geintenteert:

teert : ende generaelyck van alle Personeele , ende Civyle
 saecken, gelyck hier , voor-tydts, in hunne Jurisdietie ge-
 bruyckt, ende ge-useert is geweest : Ende sullen de voorz
 Schepenen, Borgemeesteren, ende Geswooren, gehouden
 zijn te doen, in handen van onse Gecommitteerden, den
 Eedt by ons geordineert.

X.

IN 't Hooge Recht sullen dienen twee
 Greffiers , oft Secretarisen : ende , in 't Leege , oock
 twee alleenlycken, dewelcke gecosen sullen worden by de
 Schoutetten , Schepenen , Borgemeesters, ende Geswoo-
 ren vande voorz Stadt, respectivelycken.

XI.

Welcke Greffiers , oft Secretarisen,
 wy verbieden sich te onderwinden , met raedt,
 daet , ende instructie , tegen , oft voor de Partyen colliti-
 gerende , Schrifturen te maecken , oft andersints , die te
 dienen in Processen , hangende voor de Justitie , daer sy
 Greffiers sullen zijn , op pcene van extraordinarisen ge-
 straft te worden, 't zy in Gelt-boete, oft by suspensie, oft
 privatie van hunne Officien , ende andersints arbitrae-
 lycken.

Voorts

XII.

VOorts sullen inde voorz Hooge, ende Leege Rechten, respectivelyck dienen, ende affisteren die Sergeants-Boden, oft Dienaers, in gewoonlycken getalle, dewelcke hunne commissien nemen sullen van die twee Schoutetten, ende Magistraet, eenen yegeelyck voor soo veele als hem aengaet: ende sal hen toestaen, ende toebehooren te mogen doen alle Daeghselen, Exploicten, ende Executien van Vonnissen, ende Ordinantien van Rechten: ende sullen voorts gehouden zijn, de voor-genoemde Schoutetten, Borgemeesteren, ende Overheyt, gehoorfaem, ende onderdanich te zijn, in 't gene sy hun bevelen sullen, op poene van hunne Officien te verbeuren, oft van exemplarlyck gestraft te worden.

XIII.

DE twee Schoutetten, Borghemeesters, Schepenen, Geswooren, ende twee Rentmeesters, oft Pay-meesters, waer van hier nae gesproocken sal worden, sullen onder malkanderen representeren den Raedt vande Stadt, ende alsoo, yder Weeke, opden Maendach sich vergaederen op het Stadt oft Raedtshuys, om

om aldaer te handelen, tracteren, delibereren, ende resolveren, op 't gene behooren sal, totten goede Administratie, Policie, Regeringe, ende andere saecken vande voorz Stadt. Ende sullen die Secretarisen, vanden voorz Leege Rechte, Register houden van alle Resolutien, die inden selven Raet genomen, ende gesloten sullen worden.

XIV.

Sullen, daerenboven, oock mogen maecken Statuyten, ende Ordinantien, ende stellen poenen, ende Amenden van gelde tegens de Overtreders, ende Ongehoorsaeme, met interventie, ende expressen consent vande twee Schoutetten, ende anders niet.

XV.

In alle Vergaderingen, ende deliberationen vanden voorz Raede, sal geprocedeert, ende de Resolutien genomen worden by meerdere stemmen, ende 't gene, dat alsoo by 't meerder getal geresolveert, ende gedetermineert sal zijn, sal gehouden worden voor Resolutie, ende arrest vanden selven Raede: ende soo wanneer aldaer overcomen sullen eenige Materien van grooter importantien, betreffende den staet vande voorz Stadt, sullen alsdan den voorgenoemden Raedt verstercken, en-

T t

de ver-

de vermeerderen mette Notablen der selver Stadt, dewelcke wesen sullen de vier Commissarisen, daer van hier naer vermaen gemaect wordt, ende, voorts, alle de gene die, op andere tyden, geweest sullen zijn in Offitie vanden Schouteth, Borgemeesters, Schepen, oft Gewooren, mette welcke sy representeren sullen 't geheel Lichaem, ende Gemeynte vande voorz Stadt: te nieten doende, ende casserende, voor eeuwelyck, ende altydt, die kennisse, ende handelinghe, die, op die voorz saecken, gehadt hebben de dry-en-twintigh Ambachten, dewelcke, voort-aen, sich niet meer en sullen mogen versamelen, ende vergaderen, om te verhoen de beroerten, ende confusien die, hier voormaels, daer door geresen zijn, ende op dat, de voorz Ambachts-luyden, des te beter mogen verstaen, ende vaceren tot hunne Wercken, ende Ambachten, tot onderhoudinge van hen selven, hunne Huys-Vrouwen, ende Kinderen.

XVI.

Niettemin (by 't gene voorz is) en verstaen wy niet af te stellen die Broederschappen, oft Collegien vande gemelte dry-en-twintich Ambachten, dewelcke wy, uyt gratie, van nieuws oprichten, ende ordineren om hunne gemeyne Welvaert, Vrede, ende Eendrachticheyt: alles opde Ordinancien, Wetten, ende Sta-

Statuyten van hunne Ambachten , die hun gegeven sullen worden , hun toelatende , ende eenen yegelycken van hun , dat sy , s'daeghs , nae de vernieuwinge vande Wet der selver Stadt , sullen mogen presenteren , aenden voorz Magistraet , een yegelyck , seker getal van Persoonen , om daer uyt , by den selven Magistraet , genomen , ende gecosen te worden een , twee , oft dry Dekens , oft Regeerders van hun Ambacht , nae de groote desselfs , dewelcke ontfangen zijnde ten Eede , goede sorghe , ende toeficht draegen sullen op , ende over alle de Meesters , ende Gesellen vande selve Ambachten , om dat een yegelyck sich houde , ende regeere nae de Ordinantie van dien .

XVII.

ENde , tot dien eynde , sal een yegelyk Ambacht over-geven , ende presenteren sijne Statuyten , ende Ordonnantien aenden gemelten Gecommitteerden , ende Raedt vande Stadt Maestricht , om de selve , by hen , oversien , ende geëxamineert , ende hun advys , daer op , by de Princen verstaen zijnde , by de selve Princen hermaect , ende gereformeert , oft (indien 't behoort) geconfirmeert , ende geauthoriseert te worden .

XVIII.

ENde indien de gemelte Dekens , oft Regeerders vande Ambachten , in den Raede , vande

voorz Stadt, enige saecken aen te geven, oft te verthoonen hebben, belangende hunne Ambachten, sullen sy daer van, des Maendaeghs, op 't Stadt-Huys erschynen, gehoor begeren, ende hun Rapport doen, 't zy mondelinge, oft by behoorlycke Requesten, van de Misbruycken, gedaen tegens de Ordinantien, Statuyten, ende Policie vande selve Ambachten. Ende sullen insgelycx verthoonen alle dingen, aengaende den Regel, Orden, ende Exerctie van dien, om daer op, by den voorz Raedt, versien, ende geordonneert te worden, gelyck bevonden sal worden te behooren.

XIX.

Die Pay-meesters, oft Rent-meesters vande voorz Stadt, sullen by den selven Raedt gekosen worden, ende hun Officie bedienen, gelyck sy van altydts gewoonlyck zijn: niettemin al eer hunne voorz staeten te mogen bedienen, sullen eerst, ende alvooren gepresenteert moeten worden aen onse voorz Gecommitteerden, ende aen die vanden voorgenoemden Bisschop van Ludick, om by de selve te sien, ende aenmercken, oft sy daer toe bequaem, ende gequalificeert zijn: Ende sullen hunne Rekeninghe doen voor den voorgenoemden Raedt, ende hunne Gedeputeerden: ende oock voor de voorschreve Gecommitteerden, in dien

dien sy aldaer tegen-woordigh zijn willen.

XX.

Desgelyken sal den voorgenoemden Raedt noemen, ende presenteren, aenden gemelten Gecommitteerden, eenen Rent-meester van 't Groot-Gasthuys, ende vanden Heyligen Geest, dewelcke oock sijne Rekeninghe doen sal ten selven tyde, voor de genoemde Perfoonen: maer willen, dat, ter auditie, ende hooringe vande voorfz Rekeninghe, insgelycx geroepen, ende by-wesen fullen de twee Dekens van de twee Collegiale Kercken van onse voorgenoemde Stadt, om te sien oft die Penningen, in goede deuchdelycke wercken van Charitaten, bekeert, ende bestaet zijn.

XXI.

Belangende de Commissarisen, die hier voor-tydts, inde voorfz Stadt, geweest zijn, in getalle van achten, die selve die fullen gereduceert worden ten getalle van vieren alleenlyck, waer van die voorfz Gecommitteerden hebben fullen die nominatie: Ende fullen de selve Commissarisen, insgelycx, particulier toeficht draegen, op de Regeringe, ende Policie vande voorfz Stadt. Ende indien sy sien daer eenige saecken quaclyck,
ende

ende onbehoorlyck te gaen, sullen daer van verwittigen den voorgenoemden Raedt, om daer inne te versien. Oock mede sullen, van Jaere, te Jaere, aende voorgenoemde Gecommitteerden geven goede informatie vande gesteltenisse der selver Stadt. Ende sullen daerenboven, met eenen Greffier, oft Secretaris (die gestelt sal worden, soo voorsz is) hebben, ende handelen die Instructie, ende bereydinge van saecken van Appellatie: ende boven dien, sullen oock mogen wesen inde Wet, soo verre sy daer toe gekosen worden.

XXII.

Ende alsoo wy verstaen, dat wy Auctoriteyt, ende preminentie hebben, inde voorsz Stadt Maestricht te mogen stellen eenen Vooght, als Overste, ende principaelste Officier aldaer, wy reserveren, ende behouden t'ons-waerts, daer inne te doen, ende ordineren, soo wy (nae dien wy breeder geïnformeert sullen zijn van onse voorsz Gerechtigheyt) bevinden sullen in alle redenen vanden gemelten Heer Bisschop van Ludick ter contrarien.

XXIII.

Alle welcke Poincten, ende Articulen, die wy jegenwoordelyck alsoo geordineert hebben,

ben, totten Welvaert, Ruste, goeden Regel, ende Policie der voorgenoemde Stadt Maestricht, wy willen, ende bevelen eeuwelyck, inuolabelyck, onverbreeckelyck, ende onverlettelyck geobserveert, ende onderhouden te worden: Reserverende nochtans aen ons, en onse Erfven, ende Naecomelingen, Heeren, ende Vrouwen van Maestricht, die te interpreteren, uyt-leggen, veranderen, vermeerderen, verminderen, ende modereren, gelyck wy ter bester bewarenisse, welvaert, ende prosperiteyt vande selve Stadt bevinden sullen te behooren.

ONtbieden daeromme, ende bevelen onse seer Lieve, ende Getrouwe, die Hooft Presidenten, ende Luyden van onsen Secreeten, ende Grooten Raede, Cancellier, ende Luyden van onsen Raede in Brabant, Stadt-houder van Lymborgh, Valckenborgh, ende Dalhem, ende andere onse Landen van Over-Mase: ende allen andere onse Richteren, Justicieren, ende Officieren, tegenwoordige, ende toekomende, ende die van onse Vassallen, ende Smaelre-Heeren van onse voorz Landen, ende Hertoghdommen van Brabant, ende Over-Mase, dyen dit aengaen sal: hunne Stede-houderen, ende elcken van hen besonder, soo 't hem

aen-

aengaen, ende roeren sal, dat sy dese onse tegenwoordige Ordinantie, Statuyt, ende Decreet, gemaect opde nieuwe forme, ende administratie van Rechte, ende Policie, binnen onse voorschreven Stadt Maestricht, van nu voort-aen bewaren, observeren, ende onderhouden in alle hunne Poincten, ende Articulen, ende nae de forme, ende inhoudt der selver. Niet tegenstaende eenige Privilegien, Wetten, Costuymen, ende Gebruycken der voorschreven Stadt, ter contrarien: sonder daer inne te doen, noch laeten geschieden, nu, noch in toecomende tyden, eenich letsel, oft moyenisse ter contrarien:

Want Ons alsoo belieft.

Ende op dat dese saecke vast, geduerich, ende gestaedich blyve ten eeuwige daeghen, hebben wy onsen Zegel hier aen doen hangen: behoudelyck, in andere saecken, ons Recht, ende een yegelyck 't-syne in allen. Gegeven in onse voorz Stadt Maestricht, inden Maent van Januario, in 't Jaer ons Heeren, duysent vyfhondert tachtentich: van onse Rycken, te weten van Spagnen, Sicilien, &c. 't xxv: Ende van Napels, 't xxvii. Onder-schreven aldus. By den Coninck in sijnen Raede. Onder-reekent, *Verreycken.*

CONDITIEN WAER OP
de Vet-Waeghe alle Jaeren uytge-
geven wordt, op den 24 Februarii, ten
over-staen vande Heeren Borgemees-
ters, ende Geswooren Raeden.

I.

DE Vet-Waeghe publyckelyck
 opgeveylt, ende ingestelt zijnde, sal, een ye-
 gelyck, soo veel Hooghfelen mogen op-
 stellen, als 't hem believen sal: elck
 Hooghfel thien guldens, tot behoef vande Stadt.

II.

DEN Pachtcr sal hem, buyten costen,
 ofte last vande Stadt, versorgen van eene Wooninge,
 omtrent de Waeghe.

III.

DEN Pachter sal, voor Randtsoen gelt,
betaelen, van yeder gulden, eenen stuyver : ende aen
yeder der Secretarisen, voor het copieren, registreren, en-
de adjousteren van dese Conditien, eenen Pattagon.

IV.

DEN Pachter sal, tot contentement
vanden Paymceester, stellen Borge.

V.

DE betalinge sal moeten gedaen wor-
den, van dry, tot dry Maenden.

VI.

DEN Pachter sal mogen ontfangen,
van yeder 100 pondt Kaes, $2\frac{1}{2}$ stuyvers, tot laste
vanden Verkooper half, ende half tot laste vāden Kooper.

VII.

Item van 100 ponden Stockvisch, 2 stuy.
Vracht-

VIII.

Vracht-Goederen, eenen stuyver.

IX.

Van het 100 pondt Booter, vier stuyv.

X.

Van het 100 pondt Toeback, 2 stuyv.

XI.

Van het 100 pondt Hoppe, 2 stuyvers.

XII.

OSfen, ende andere vette Hoorne Beesten, gesslacht zijnde, en met halve, oft vierde-deelen vercocht zijnde, sullen, gelyck als van oudts, op de Stadts-Waege gewoogen werden, ende betaelen twee stuyvers van het hondert pondt.

XIII.

Het hondert pont Speck vier stuyvers.

XIV.

EEnen Clot van vier pont Booter, twee oort : van vier tot acht pont, dry oort : van acht tot vyf-en-twintigh, ses oort : van vyf ende twintigh, tot

2971

vyftigh pondt, twee ftuyvers : van vyftigh , tot vyf ende feventich, dry ftuyvers : van vyf-ende-feventich, tot hondert , vier ftuyvers. Het Ruyt van gelycken als de Booter, te weeten het hondert pondt Ruyt, vier ftuyvers.

XV.

Het hondert pondt Kennep , dry ftuyv.

XVI.

ALderhande harde Coopmanschappen , als Yfer , ende Cooper-werck , het hondert pont twee ftuyvers.

XVII.

ALle Goederen ter Merckt gebracht wordende , fullen op de Waege moeten gewoogen worden.

XVIII.

ENde voort alle andere Goederen, die met de ponden vercocht worden, ende hier niet gefpecificceert zijn, fullen betaelen, van het hondert pont,
twee

twee stuyvers , minder gewicht , naer advenant.

XIX.

ENDE fullen de Contraventeurs in dese voorz Poincten , verbeuren dry gout guldens, te verdeelen, *ut moris* : Eenfgelycken den Pachter , soo hy compt te excederen, sal vervallen inde voorz Amende.

XX.

ENde sal den Pachter gehouden wesen de plaetsche te laeten aenden Ontfanger der Biljetten, soo, ende gelyk hy tegenwoordigh is gebruykende,

TAE-

T A E F E L.

OUde Caerte der Stadt Maestricht,
des Jaers 1282. fol. 3.

Forme, ende Instructie van Appellatie. fol. 23.

Instructie voor die Commissarisen by den Keyser. fol. 33.

Slichtinge tusschen 't Hooge, ende 't Leege Gerichte, van het
Jaer 1560. fol. 41.

Capitulatie des Jaers 1632. fol. 59.

Ordonnantie, ende maniere van procederen, voor de acht Ge-
committeerde Heeren, over die Audientie sommaire, aen-
gaende de differenten tusschen de Pachters, ende de Defrau-
dateurs. fol. 67.

Reces voor het Jaer duysent ses hondert sestich. fol. 73.

Reces

*Reces van de vier Heeren Commissarisen Deciseurs, in dato den
1 September 1660. fol. 81.*

*Reces, ende Authorisatie opde vier Heeren Commissarisen In-
structeurs, in dato den 7 Septembris 1660. fol. 87.*

Opene Brieven de non evocando. fol. 89.

*Politycque Ordonnantie, dienende tot het onderhouden van den
H. Sondach. fol. 99.*

Politycque Ordonnantie op't stuck vande Week-merkten. fol. 105.

Ordonnantie op't Stuck van den Brandt. fol. 111.

Ordonnantie van de Wynen des Jaers 1610. fol. 115.

Veldt-Ordonnantie. fol. 126.

*Coppe vande Ordonnantie die gepubliceert is voor het Stadt-huys,
in't Jaer ons Heeren 1580, tot Maestricht. fol. 131.*

*Ordonnantie van't Jaer 1580, oft nieuwe Reglement-Ordon-
nantie van de Vet-Waege. fol. 153.*

E Y N D E.

179
König von den vier Herren Compten in den
fol. 81

Land, alle Kaufleute etc. vier Herren Compten in
fol. 87

Opus Breve de non recando
fol. 89

Polizey-Ordnung, hiemit ist das ordentliche
H. Land
fol. 90

Polizey-Ordnung, hiemit ist das ordentliche
fol. 107

Ordnung, hiemit ist das ordentliche
fol. 111

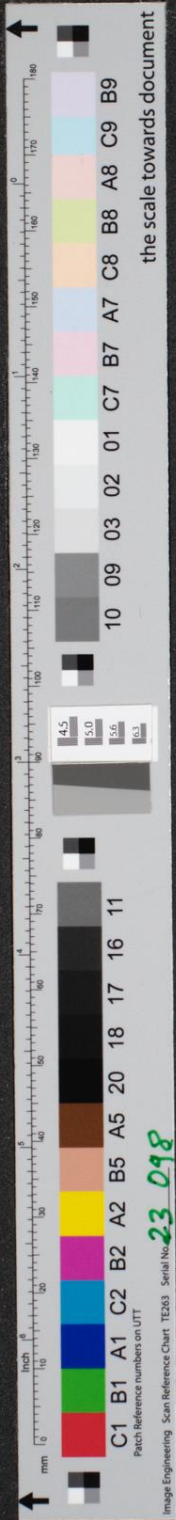
Ordnung, hiemit ist das ordentliche
fol. 117

Ordnung, hiemit ist das ordentliche
fol. 120

Ordnung, hiemit ist das ordentliche
fol. 121

Ordnung, hiemit ist das ordentliche
fol. 122

E Y N D E

Patch reference numbers on IT7

Image Engineering - Scan Reference Chart - TE883 - Serial No. 23 098

the scale towards document

159
Commissarisen Deciseurs, in dato den
fol. 81.

vier Heeren Commissarisen In-
Septembris 1660. fol. 87.

fol. 89.

de tot het onderhouden van den
fol. 99.

vande Week-merkten. fol. 105.

Brandt. fol. 111.

Faers 1610. fol. 115

fol. 126.

publiceert is voor het Stadt-huys,
80, tot Maestricht. fol. 131.

, oft nieuwe Reglement-Ordon-
fol. 153.

N D E.